

AUKŠČIAUSIOJI
AUDITO INSTITUCIJA
NAUDINGI • VERTINAMI • ATPAŽĖJAMI

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

TERITORIJŲ PLANAVIMAS

2019 m. birželio 17 d.

Nr. VA-3

Valstybės kontrolės – aukščiausiosios valstybinio audito institucijos – pagrindinė funkcija – prižiūrėti, ar teisėtai ir efektyviai valdomi ir naudojami valstybės finansai ir kitas turtas bei kaip vykdomas valstybės biudžetas. Aukščiausioji audito institucija, teikdama audito pastebėjimus ir rekomendacijas, siekia didinti viešojo sektoriaus efektyvumą ir jo kuriamą naudą visuomenei, o savo darbui keldama aukščiausius kokybės reikalavimus – būti pavyzdžiu visam viešajam sektoriui.

Auditą atliko: Kristina Vaivadienė (grupės vadovė), Aurita Buragienė, Nijolė Norušaitienė, Irena Bogdelienė, Simona Karišauskaitė, Roma Ramunienė, Viktoras Čižauskas, Inga Burneikaitė.

Valstybinio audito ataskaita pateikta: Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui ir Aplinkos apsaugos komitetui, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai, Valstybinei teritorijų planavimo ir statybų inspekcijai prie Aplinkos ministerijos, Nacionalinei žemės tarnybai prie Žemės ūkio ministerijos, Vilniaus miesto, Vilniaus rajono, Kauno miesto, Palangos miesto ir Klaipėdos rajono savivaldybių administracijoms.

TURINYS

PAGRINDINIAI FAKTAI	4
SANTRAUKA	5
ĮŽANGA	10
AUDITO REZULTATAI	13
1. TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTAI RENGIAMI NESILAIKANT NUSTATYTŲ REIKALAVIMŲ	14
1.1. Automatinio pritarimo pateikimas turi neigiamos įtakos teritorijų planavimo proceso trukmei	14
1.2. Ne visada užtikrinamas institucijų, derinančių teritorijų planavimo dokumentą, dalyvavimas išduodant planavimo sąlygas	18
1.3. Nepakanka informacijos įsitikinti teritorijų planavimo dokumentų viešinimo tinkamumu	19
1.4. Teritorijų planavimo procesas užsitęsia dėl nustatytų terminų nesilaikymo	21
2. TERITORIJŲ PLANAVIMO VALSTYBINĖ PRIEŽIŪRA TURI TRŪKUMŲ	23
3. INFORMACIJA APIE VALSTYBĖS BENDROJO PLANO PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMĄ YRA NEPATIKIMA	29
REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS	36
PRIEDAI	38
1 priedas. Santrumpos ir sąvokos	38
2 priedas. Audito apimtis ir metodai	40
3 priedas. Teritorijų planavimo ir žemėtvarkos planavimo dokumentų schema	45
4 priedas. Savivaldybių pateiktos stebėsenos ataskaitos	46

PAGRINDINIAI FAKTAI

 ~2400

Vidutiniškai kasmet Teritorijų planavimo dokumentų registre įregistruota teritorijų planavimo dokumentų 2014–2018 m. laikotarpiu.

 ~73400

Iš viso įregistruota teritorijų planavimo dokumentų Teritorijų planavimo dokumentų registre (2018-12-31 duomenimis).

12 proc.

negalėjome įsitikinti teritorijų planavimo dokumentų, rengtų Teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje (TPDRIS), baigiamojo etapo viešinimo procedūrų tinkamumu.

96 proc.

negalėjome įsitikinti teritorijų planavimo dokumentų, rengtų Žemėtvarkos planavimo dokumentų rengimo informacinėje sistemoje (ŽPDRIS), baigiamojo etapo viešinimo procedūrų tinkamumu.

20 proc.

institucijų, dalyvavusių tik baigiamajame teritorijų planavimo proceso etape, šio dokumento nederino ir teikė papildomų reikalavimų dėl jo, taip ilginamos dokumento rengimo laiką.

28 proc.

rengiamų teritorijų planavimo dokumentų tvirtinta vėluojant iki 234 darbo dienų.

59 proc.

teritorijų planavimo dokumentų registruota Teritorijų planavimo dokumentų registre vėluojant iki 240 darbo dienų.

SANTRAUKA

Audito svarba

Teritorijų planavimas – tai procesas, kuriuo, siekiant darnaus ir nuoseklaus visos šalies vystymo, yra kompleksiskai planuojama visa Lietuvos teritorija. Šis procesas daro įtaką didelei visuomenės daliai, ekonominiam ir socialiniam teritorijos vystymuisi, aplinkai, visuomenės narių sveikatai, kultūros paveldui ir kitiems valstybei bei visuomenei svarbiems objektams. Planuojant teritorijas svarbu suderinti visų šalių interesus, o netinkamas jų planavimas gali sukelti interesų konfliktus ir pažeisti teisėtus suinteresuotų šalių lūkesčius.

2014–2018 m. laikotarpiu šalyje buvo parengta per 12 tūkst. teritorijų planavimo dokumentų, t. y. vidutiniškai po 2,4 tūkst. kasmet. Teritorijų planavimo dokumentų registre iš viso jų buvo įregistruota per 73 tūkst. (2018-12-31 duomenimis).

Teritorijų planavimas sudėtingas ir besivystantis procesas, kurio esminiai reglamentavimo pokyčiai, įvykę 2014 m. ir galiojantys iki šiol, buvo nukreipti į šio proceso supaprastinimą, paspartinimą, efektyvinimą. Sukūrus naują teritorijų planavimo sistemą buvo nustatyti nauji šio planavimo lygmenys, atsisakyta sklypinio planavimo principo, žemės valdų projektai pašalinti iš teritorijų planavimo dokumentų sistemos ir kt.

2020 m., laikantis šiuo metu galiojančių teritorijų planavimo principų, turi būti parengtas naujas valstybės bendrasis planas, kuris turėtų nustatyti teritorijos vystymosi kryptis ir prioritetus. Vadovaujantis šiuo strateginiu dokumentu bus siekiama suderinti įvairias šalyje vykdomas veiklas: žemės ūkio, turizmo, verslo, kultūros paveldo apsaugos, infrastruktūros ir kt. Siekiant, kad šis dokumentas netaptų formalus, būtina užtikrinti tinkamą jo įgyvendinimą. Todėl labai svarbu nustatyti šiuo metu egzistuojančias teritorijų planavimo srities problemas, jas spręsti ir ateityje jų nekartoti.

Teritorijų planavimas taip pat priskirtinas prie veiklų, kuriose galimai egzistuoja korupcijos pasireiškimo tikimybė. Pastaraisiais metais atliktų tyrimų duomenimis, Lietuvos gyventojai ir verslo atstovai teritorijų planavimo procesą ir su juo susijusias institucijas priskiria prie korumpuotų¹. Efektyvus ir tinkamas teritorijų planavimo procesas gali padėti mažinti korupcijos pasireiškimo riziką.

Suprasdama teritorijų planavimo svarbą ir siekdama įvertinti, ar šis procesas yra efektyvus ir užtikrina kokybiškų teritorijų planavimo dokumentų parengimą, aukščiausioji audito institucija inicijavo teritorijų planavimo auditą.

¹ „Lietuvos korupcijos žemėlapis 2016“, „Lietuvos korupcijos žemėlapis 2018“; <https://www.stt.lt/lt/menu/tyrimai-ir-analizes/>.

Audito tikslas ir apimtis

Audito tikslas – įvertinti, ar sukurta sistema leidžia užtikrinti efektyvų teritorijų planavimo procesą.

Pagrindiniai audito klausimai:

- ar teritorijų planavimo dokumentai rengiami laikantis nustatytų reikalavimų;
- ar teritorijų planavimo valstybinė priežiūra užtikrina kokybiškų teritorijų planavimo dokumentų parengimą;
- ar sprendimus priimančios institucijos disponuoja patikima informacija, būtina formuojant teritorijų planavimo politiką.

Audituojami subjektai:

- Aplinkos ministerija, formuojanti valstybės politiką ir koordinuojanti jos įgyvendinimą teritorijų planavimo srityje;
- Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos, atliekanti teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą;
- Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, atliekanti teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą rengiant specialiojo teritorijų planavimo žemėtvarkos dokumentus;
- Vilniaus miesto, Vilniaus rajono, Kauno miesto, Palangos miesto ir Klaipėdos rajono savivaldybės², įgyvendinančios valstybės politiką teritorijų planavimo srityje rengiant savivaldybės ir vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentus.

Audituojamas 2015–2018 m. laikotarpis. Siekiant įvertinti pokyčius ir palyginti duomenis, kai kuriais atvejais buvo naudoti 2014 m. duomenys.

Atsižvelgdami į tai, kad šiuo metu yra rengiamas naujas Lietuvos teritorijos bendrasis planas, audito metu nevertinome, ar žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentai atitinka aukštesnio lygmens dokumentus ir dera tarpusavyje. Nevertinome ir žemės valdų projektų rengimo proceso, nes nuo 2014 m. jiems netaikomos Teritorijų planavimo įstatymo nuostatos, o specialiosios žemės naudojimo sąlygos nėra teritorijų planavimo dokumentų dalis³.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 2 priede „Audito apimtis ir metodai“ (40 psl.).

² Audito metu pasirinktos 5 savivaldybės pagal auditorių nustatytus atrankos kriterijus (žr. 2 priedas „Audito apimtis ir metodai“).

³ Seime priimti įstatymų pakeitimai, kuriais numatyta su žemės sklypų formavimu ir pertvarkymu susijusias funkcijas perduoti savivaldybėms. Aplinkos ministerija pažymi, kad šie 2020-01-01 įsigaliosiantys pakeitimai sustiprins rajonų savivaldybių savarankiškąsias funkcijas, susijusias ir su teritorijų planavimu, ir su rajono teritorijos bei jos dalių bendrųjų ir detaliųjų planų sprendinių įgyvendinimu, leis efektyviau spręsti inžinerinės ir socialinės infrastruktūros plėtros klausimus (Teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 16, 19, 20 ir 28 straipsnių pakeitimo įstatymas, Žemės įstatymo Nr. I-446 32 ir 40 straipsnių pakeitimo įstatymas, priimti 2019-05-30).

Pagrindiniai audito rezultatai

Esamas teritorijų planavimo procesas neužtikrina, kad teritorijų planavimo dokumentai būtų parengti laiku ir kokybiškai. Taip pažeidžiami suinteresuotų šalių teisėti lūkesčiai ir daroma neigiama įtaka privačioms investicijoms į šalies teritorijų vystymą. Be to, viešai prieinami duomenys apie Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano įgyvendinimo būklę yra nepatikimi, todėl nėra galimybės centralizuotai stebėti ir analizuoti jo įgyvendinimo rezultatų bei priimti pagrįstus sprendimus teritorijų planavimo srityje.

1. Teritorijų planavimo dokumentai rengiami nesilaikant nustatytų reikalavimų

- Siekiant, kad teritorijų planavimo procesas vyktų teisės aktuose nustatytais terminais, teritorijų planavimo dokumentams rengti skirtose informacinėse sistemose buvo įdiegti automatiniai pritarimai. Jie sugeneruojami, jeigu atitinkamos institucijos per nustatytą terminą nepateikia jokie sprendimo.

Audito metu vertinome 101 teritorijų planavimo dokumentą. Juos rengiant kreiptasi į institucijas dėl planavimo sąlygų išdavimo 735 kartus, dėl derinimo – 830 kartų. Automatiniai pritarimai sugeneruoti 34 proc. atvejų, prašant išduoti teritorijų planavimo sąlygas, ir 15 proc. atvejų – prašant suderinti teritorijų planavimo dokumentą.

12-ai proc. dokumentų institucijos turėjo išduoti planavimo sąlygas, bet to nepadarė – pasinaudojo automatinio pritarimu. Vėlesnėje – derinimo – stadijoje šios institucijos pateikė reikalavimus, taip dokumentus grąžino į ankstesnes jų rengimo stadijas. Siekdami išvengti tokių situacijų, planavimo organizatoriai, gavę automatinį pritarimą, pakartotinai kreipiasi dėl planavimo sąlygų išdavimo ir 92 proc. jas gauna. Tokie pakartotiniai prašymai planavimo sąlygų išdavimo procesą pailgina iki 5 kartų.

Daugiausia (80 proc.) automatinių pritarimų išduoti planavimo sąlygas buvo sugeneruota po kreipimosi į Nacionalinę žemės tarnybą. Netinkamai taikant principą „tyla – tai sutikimas“, sudaromos sąlygos užtęsti teritorijų planavimo procesą (1.1 poskyris, 14 psl.).

- Teisės aktai nenumato, kad planavimo sąlygas išduotų ir vėliau teritorijų planavimo dokumentą derintų tos pačios institucijos. Įvertinę 101 dokumentą nustatėme, kad derinimo stadijoje 8-iems proc. jų institucijos, kurios nedalyvavo parengiamajame etape, pateikė naujus reikalavimus. Taikant tokią praktiką dokumento rengimo procesas ilgėja iki 6 kartų. Dokumentus grąžinant į ankstesnes teritorijų planavimo proceso stadijas ne tik ilginamas procesas, bet ir didinama administracinė ir finansinė našta visoms jame dalyvaujančioms šalims (1.2 poskyris, 18 psl.).
- Siekiant užtikrinti visuomenės interesų teritorijų planavime įgyvendinimą, teisės aktuose nustatyta prievolė viešinti visus rengiamus teritorijų planavimo dokumentus. Visuomenei turi būti sudaromos sąlygos susipažinti su rengiamu dokumentu, teikti dėl jo siūlymus ir pastabas. Peržiūrėję 103 teritorijų planavimo dokumentus nustatėme:
 - negalėjome įsitikinti, ar teritorijų planavimo dokumentai buvo viešinti įstatyme nustatytais būdais (skelbta savivaldybės interneto svetainėje ir (ar) seniūnijos skelbimų lentoje):
 - ✓ parengiamajame etape – 88 proc. Teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje

(TPDRIS) ir 100 proc. Žemėtvarkos planavimo dokumentų rengimo informacinėje sistemoje (ŽPDRIS) rengtų dokumentų;

- ✓ baigiamajame etape – 12 proc. TPDRIS ir 96 proc. ŽPDRIS rengtų dokumentų;
- 64 proc. kaimo plėtros žemėtvarkos projektų viešinimo procedūra vykdyta po teritorijų planavimo dokumento suderinimo, t. y. tada, kai ji netenka prasmės.

Tai, kad viešinimo stadija svarbi ir vykdoma neatsakingai, liudija ir Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos gaunami skundai, iš kurių 79 proc. – dėl viešinimo procedūrų pažeidimų. Netinkamai vykdančias šias procedūras pažeidžiami suinteresuotų asmenų teisėti lūkesčiai ir nesuderinami teisėti skirtingų šalių interesai (1.3 poskyris, 19 psl.).

- Teisės aktuose nustatyti baigiamojo teritorijų planavimo etapo stadijų terminai, bet jų nėra laikomasi: iki 234 darbo dienų vėluojama tvirtinti 28 proc. ir iki 240 darbo dienų – registruoti 59 proc. teritorijų planavimo dokumentų. Tai ne tik ilgina teritorijų planavimo procesą, bet ir didina administracinę naštą asmenims ir institucijoms, dalyvaujantiems šiame procese. Užsitęsęs procesas gali turėti įtakos dalyvių teisėtiems lūkesčiams ir privačioms investicijoms į teritorijų vystymą (1.4 poskyris, 21 psl.).

2. Teritorijų planavimo valstybinė priežiūra turi trūkumų

- Teisės aktai įpareigoja teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą vykdančias institucijas – Valstybinę teritorijų planavimo ir statybos inspekciją ir Nacionalinę žemės tarnybą – parengiamajame etape ir baigiamojo etapo viešinimo ir derinimo stadijose planuoti rengiamų teritorijų planavimo dokumentų tikrinimus, kurie turėtų būti paremti rizikos vertinimu. Nustatėme, kad:
 - parengiamajame etape tarnyba 2016–2018 m. teritorijų planavimo dokumentų tikrinimų neplanavo ir tikrinimų pagal planus neatliko. Inspekcija 2016–2018 m. veiklos planuose numatė šiuos tikrinimus, bet, atrinkdama dokumentus, netaikė rizikos vertinimo;
 - baigiamojo etapo viešinimo ir derinimo stadijose nei tarnyba, nei inspekcija 2016–2018 m. teritorijų planavimo dokumentų tikrinimų neplanavo ir pagal planus neatliko.

Neatliekant ar netinkamai atliekant tikrinimus mažinama galimybė stabdyti nekokybiškų dokumentų rengimą dar ankstyvose stadijose (2 skyrius, 23 psl.).

- Baigiamojo etapo tikrinimo stadijoje teisės aktai įpareigoja inspekciją ir tarnybą patikrinti visus rengiamus teritorijų planavimo dokumentus. 2016–2018 m. inspekcija patikrino 904 teritorijų planavimo dokumentus, o tarnyba – 2292. Remiantis tarptautine gerąja praktika, priežiūros institucija turi naudoti rizikos vertinimo kriterijus ir atlikti ūkio subjektų reitingavimą. Teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą atliekant ištisiniu būdu neefektyviai naudojami ištekliai, didinama administracinė našta (2 skyrius, 23 psl.).

3. Informacija apie valstybės bendrojo plano priemonių įgyvendinimą yra nepatikima

- Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano sprendinių įgyvendinimui Vyriausybė patvirtino priemones, o informaciją apie jų vykdymą buvo numatyta kaupti Teritorijų planavimo stebėsenos informacinėje sistemoje. Be to, Aplinkos ministerija ir savivaldybės įpareigos stebėti atitinkamai valstybės ir savivaldybių ar jų dalių bendrųjų planų įgyvendinimą ir periodiškai rengti stebėsenos ataskaitas. Nustatėme, kad:

- o 58 proc. pateikiamos informacijos apie valstybės bendrojo plano sprendinių įgyvendinimui patvirtintų priemonių vykdymo būklę yra netiksli;
- o Aplinkos ministerija ir 27 proc. savivaldybių 2015–2018 m. laikotarpiu nerengė stebėsenos ataskaitų, ir 45 proc. savivaldybių nepateikė jų į Teritorijų planavimo stebėsenos informacinę sistemą.

Informacinėje sistemoje pateikiant netikslią informaciją apie valstybės bendrojo plano įgyvendinimo priemones ir nerengiant stebėsenos ataskaitų, politikos formuotojui nesudaromos tinkamos sąlygos stebėti pokyčius teritorijų planavimo srityje, juos analizuoti ir efektyviau valdyti šio planavimo procesus. Be to, nepatikima ir netiksli šioje sistemoje esanti ir viešai prieinama informacija formuoja neigiamą visuomenės nuomonę apie vieno iš pagrindinių Lietuvos teritorijos planavimo dokumentų įgyvendinimą (3 skyrius, 29 psl.).

Rekomendacijos

Aplinkos ministerijai, formuojančiai teritorijų planavimo politiką

1. Siekiant laiku ir kokybiškai parengti teritorijų planavimo dokumentus:
 - 1.1. numatyti priemones automatinių pritarimų atvejų mažinimui ir sklandaus teritorijų planavimo proceso užtikrinimui (1.1 audito rezultatas);
 - 1.2. numatyti priemones, užtikrinančias tų pačių institucijų dalyvavimą išduodant planavimo sąlygas ir vėliau derinant teritorijų planavimo dokumentą, kad būtų sumažintas taisytinų dokumentų skaičius po derinimo stadijos (1.2 audito rezultatas);
 - 1.3. numatyti papildomas priemones, užtikrinančias, kad viešinimo procesas atitiktų nustatytus reikalavimus (1.3 audito rezultatas);
 - 1.4. numatyti papildomas priemones, kad tvirtinant ir registruojant teritorijų planavimo dokumentus būtų laikomasi nustatytų terminų (1.4 audito rezultatas);
 - 1.5. teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą atlikti remiantis rizikos vertinimu, kad būtų mažinama administracinė našta ir efektyviai naudojami ištekliai (2-asis audito rezultatas).
2. Rengiant naują Lietuvos Respublikos teritorijos bendrąjį planą, suformuluoti jo sprendinių stebėsenos rodiklių sistemą, pagal kurią būtų galima stebėti valstybėje vykstančius aplinkos pokyčius ir juos vertinti ekonominiais, socialiniais, aplinkosauginiais, kultūriniais aspektais (3-iasis audito rezultatas).

Rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai pateikti ataskaitos dalyje „Rekomendacijų įgyvendinimo planas“ (36 psl.).

ĮŽANGA

Teritorijų planavimo (toliau – TP) esminės kryptys yra numatytos įvairaus lygio valstybės planavimo dokumentuose, tarp jų Lietuvos pažangos strategijoje ir 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programoje. Šiuose dokumentuose įtvirtinti siekiai stiprinti teritorijų planavimo vertinimo ir kontrolės sistemą, savivaldos teritorijų planavimo gebėjimus ir kt. Didelį dėmesį teritorijų planavimui skyrė ir Vyriausybės:

- XVI Vyriausybė⁴ siekė greitinti ir supaprastinti TP procesus, užtikrinti veiksmingesnę TP stebėseną, todėl 2013 m. nauja redakcija buvo išdėstyta Teritorijų planavimo įstatymas, pakeisti susiję teisės aktai. Esminiai pokyčiai: savivaldybės įpareigos rengti detaliuosius planus; atsisakyta nepasiteisinusio sklypinio planavimo principo, kai vienam žemės sklypui rengiamas detalusis planas; žemės valdos projektai nepriskirtini TP dokumentams⁵;
- ir XVII Vyriausybė⁶ ėmėsi ambicingų darbų ir numatė TP aiškiai susieti su savivaldybių strateginiais ir regionų plėtros planais, atsisakant perteklinių dokumentų.

Viena svarbiausių funkcijų – formuoti valstybės politiką ir koordinuoti jos įgyvendinimą TP, teritorinės sanglaudos ir urbanistinio vystymo srityse pavesta Aplinkos ministerijai (žr. 1 pav.). TP valstybinę priežiūrą pavesta atlikti Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai (VTPSI) ir Nacionalinei žemės tarnybai (NŽT).

Visos teritorijos Lietuvoje yra planuojamos trimis lygmenimis⁷:

- valstybės – planuojama visa valstybės teritorija ar jos dalys;
- savivaldybės – planuojamos teritorijos, išsiskiriančios administraciniu (savivaldybės) ar funkciniu bendrumu;
- vietovės – planuojamos savivaldybės teritorijos dalys: miestai (ar jų dalys), miesteliai (ar jų dalys), kaimai ir viensėdžiai, detalieji planai ir specialiojo teritorijų planavimo dokumentai.

⁴ Šešioliciosios Vyriausybės 2012–2016 metų programa, kuriai pritarta Seimo 2012-12-13 nutarimu Nr. XII-51, 92 p. Vyriausybės 2012–2016 metų programos įgyvendinimo prioritetinės priemonės, patvirtintos Vyriausybės 2013-03-13 nutarimu Nr. 228, 46–47 p.

⁵ Žemės įstatymo 2, 9, 10, 12, 15, 22, 24, 30, 32, 33, 37, 38, 40, 45, 47, 48, 49 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto aiškinamasis raštas.

⁶ Septynioliciosios Vyriausybės programa, kuriai pritarta Seimo 2016-12-13 nutarimu Nr. XIII-82, 89.4 p.

⁷ Teritorijų planavimo įstatymas, 4 str. 1 d.

1 pav. Pagrindinės institucijos, dalyvaujančios TP politikos formavime ir įgyvendinime

Seimas	nustato valstybės teritorijos erdvinio vystymo kryptis ir teritorijų naudojimo funkcinius prioritetus.
Vyriausybė	- tvirtina valstybės teritorijos ar jos dalies bendruosius planus ir numato valstybės biudžeto lėšas jų rengimui, įgyvendinimui ir įgyvendinimo stebėsenai; - tvirtina valstybei svarbių projektų TP dokumentus; - tvirtina saugomų teritorijų sistemos ar jos dalių schemas, valstybinių draustinių ribų planus, valstybinių parkų, valstybinių rezervatų ir biosferos rezervatų planavimo schemas.
Aplinkos ministerija	- formuoja valstybės politiką ir koordinuoja jos įgyvendinimą TP, teritorinės sanglaudos ir urbanistinio vystymo srityse; - organizuoja valstybės teritorijos bendrojo plano, valstybės teritorijos dalių bendrųjų planų ir valstybės lygmens specialiojo TP dokumentų rengimą; - informuoja visuomenę apie TP procesą ir priimamus sprendimus, sudaro sąlygas visuomenei dalyvauti TP procese; - atlieka valstybės teritorijos bendrojo plano ir valstybės teritorijos dalių bendrųjų planų sprendinių įgyvendinimo stebėseną.
Institucijos pagal kompetenciją	- įgyvendina valstybės politiką TP srityje, organizuoja nurodytų TP dokumentų rengimą; - tvirtina valstybės lygmens specialiojo TP dokumentus.
Savivaldybės institucijos	- įgyvendina valstybės politiką TP srityje rengiant savivaldybės lygmens ir vietovės lygmens TP dokumentus; - atlieka savivaldybės lygmens ir vietovės lygmens bendrųjų planų sprendinių įgyvendinimo stebėseną; - pagal kompetenciją informuoja visuomenę apie TP procesą ir jo metu priimamus sprendimus, sudaro sąlygas visuomenei dalyvauti TP procese.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Teritorijų planavimo įstatymą

TP procesui kompiuterizuoti sukurtos trys šių veiklų ir jos stebėseną įgyvendinančios sistemos:

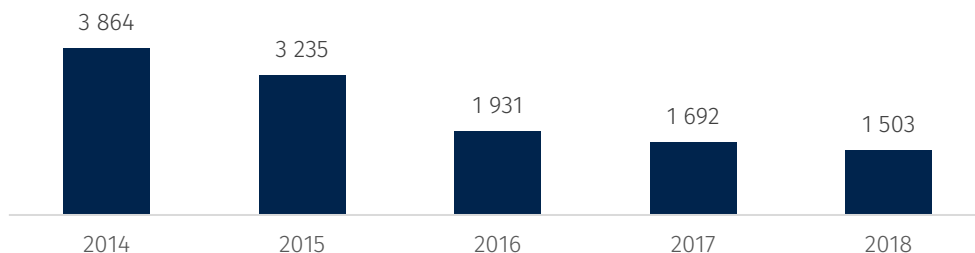
- Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinė sistema (TPDRIS), skirta fiziniams ir juridiniams asmenims nuotoliniu būdu teikti su TP dokumentų rengimo procesu susijusias viešąsias paslaugas ir sudaryti galimybę vykdyti centralizuotą šio proceso valstybinę priežiūrą. Žemėtvarkos projektai rengiami Žemėtvarkos planavimo dokumentų rengimo informacinėje sistemoje (ŽPDRIS);
- Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų registras (TPDR), skirtas užtikrinti TP dokumentų ir sprendinių erdvinį duomenų registravimo, registro duomenų tvarkymo ir naudojimo funkcijų vykdymą el. priemonėmis;
- Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo stebėsenos informacinė sistema (TPSIS), skirta el. priemonėmis užtikrinti veiksmingesnę TP stebėseną bei atlikti kompleksinių TP dokumentų sprendinių įgyvendinimo stebėseną.

Planuojant visas teritorijas rengiami kompleksiniai arba specialieji TP dokumentai (žr. 3 priedą), kuriuose grafiškai ir raštu pateikiami teritorijų naudojimo, tvarkymo, apsaugos priemonių, teritorijų vystymo reikmių ir sąlygų sprendiniai⁸. Iš viso šių dokumentų

⁸ Teritorijų planavimo įstatymas, 2 str.

užregistruota⁹ per 73,4 tūkst., 2014–2018 m. laikotarpiu kasmet įregistruota vidutiniškai 2,4 tūkst. (žr. 2 pav.).

2 pav. Įregistruota teritorijų planavimo dokumentų

Šaltinis – Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų registro duomenys

Pagrindinis ir svarbiausias TP dokumentas yra Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, patvirtintas¹⁰ 2002 m. Jis reglamentuoja visos šalies teritorijos naudojimo ir tvarkymo ilgalaikę strategiją¹¹, juo vadovaujamosi siekiant suderinti įvairias vykdomas veiklas: žemės ūkio, turizmo, aplinkos, kultūros paveldo apsaugos ir kt. Be to, visi kiti TP dokumentai, tarp jų ir savivaldybių planai, privalo vadovautis šio plano sprendiniais.

Bendrojo plano sprendiniai galioja nustatytą planavimo laikotarpį, t. y. iki 2020 m., todėl Vyriausybė 2017 m. priėmė sprendimą¹² pradėti rengti naują bendrąjį planą. Šiuo metu yra pasibaigęs pirmasis rengimo etapas – atlikta esamos būklės analizė, tęsiami koncepcijos rengimo ir kiti darbai¹³.

Naujasis planas rengiamas laikantis šiuo metu galiojančių TP proceso principų. Todėl labai svarbu nustatyti egzistuojančias teritorijų planavimo proceso problemas ir jas spręsti. Siekdami didžiausios naudos esminių pokyčių laikotarpiu, pagrindinį dėmesį audito metu skyrėme trims TP sritims – procesui, priežiūrai ir stebėsenai. Mūsų nuomone, išsprendus audito ataskaitoje įvardytas problemas ateityje bus sudarytos galimybės TP procesą padaryti paprastesnį jo dalyviams ir naudingesnį visai visuomenei, kartu apsaugant valstybės ir visuomenės interesus. Be to, jei procesas vyktų tinkamai, tai leistų sumažinti korupcijos lygį.

⁹ TPDR 2018-12-31 duomenys.

¹⁰ Seimo 2002-10-29 nutarimas Nr. IX-1154

¹¹ Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, įvado 1 d.

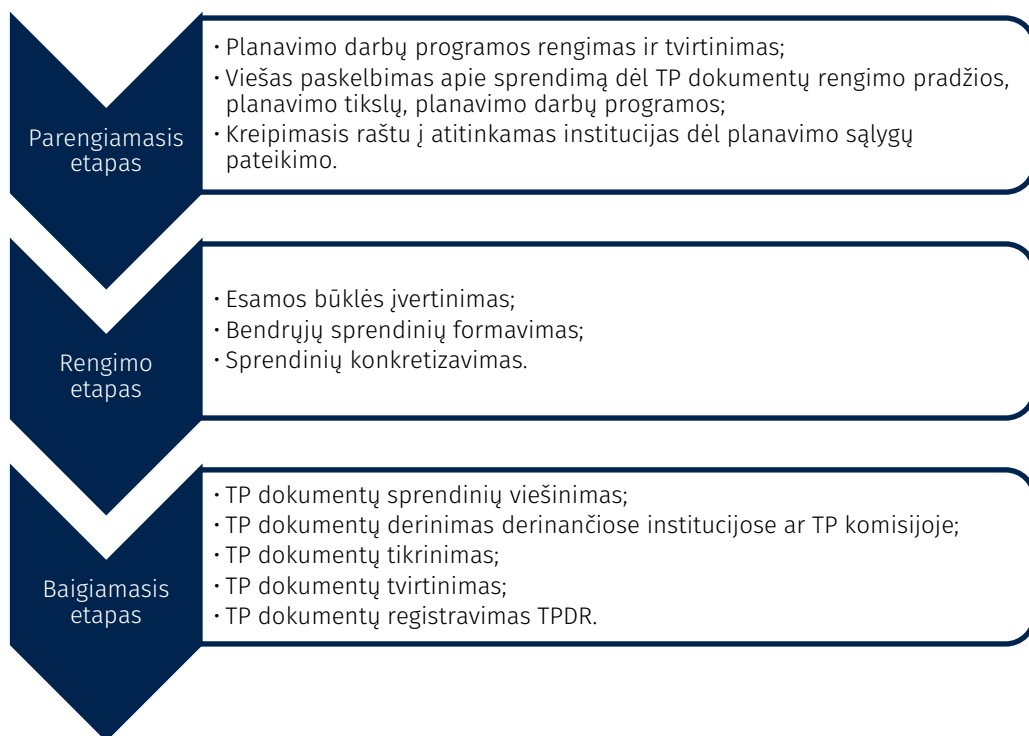
¹² Vyriausybės 2017-05-03 nutarimas Nr. 389 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano rengimo“.

¹³ <http://www.bendrasisplanas.lt/>.

AUDITO REZULTATAI

1. TP procesas glaudžiai susijęs su valstybės, visuomenės, suinteresuotų asmenų interesais. Jame dalyvauja daug valstybės ir savivaldybių institucijų, kurios privalo užtikrinti kokybiškų TP dokumentų parengimą laikantis TP proceso, kurį sudaro parengiamasis, rengimo ir baigiamasis etapai (žr. 3 pav.).

3 pav. Teritorijų planavimo procesas

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Teritorijų planavimo įstatymą

2. Kaip matyti paveikslėlyje, kiekviena TP proceso etapo stadija gali būti pradedama tik baigus ankstesnę¹⁴. Be to, visi TP dokumentai rengiami naudojantis TPDRIS, išskyrus žemėtvarkos projektus, kurie rengiami ŽPDRIS. Šios sistemos pradėjo veikti 2015 m. Pradžioje TP proceso dalyviai turėjo išmokti ja tinkamai naudotis. Naudotojai buvo konsultuojami, buvo taisomos sistemų klaidos, o tai galėjo sudaryti kliūtis TP proceso dalyviams tinkamai vykdyti pareigas.
3. Atlikdami auditą laikėmės nuostatos, kad TP procesas efektyvus, jei visos stadijos vyksta teisės aktuose nustatytais terminais, naudojantis TPDRIS ar ŽPDRIS. Šiai analizei atlikti pasirinkome 5 savivaldybių¹⁵ TPDRIS ir ŽPDRIS rengiamus ar jau parengtus TP dokumentus.

Audito metu, išanalizavę TP proceso etapų eigą ir rizikingiausias stadijas, daugiausia spręstinių problemų nustatėme TP sąlygų išdavimo, TP dokumentų viešinimo, derinimo, tikrinimo, tvirtinimo ir registravimo stadijose.

¹⁴ Teritorijų planavimo įstatymas, 25 str. 7 d.

¹⁵ Vilniaus m., Vilniaus r., Kauno m., Palangos m. ir Klaipėdos r.

1. TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTAI RENGiami NESILAIKANT NUSTATYTŲ REIKALAVIMŲ

1.1. Automatinio pritarimo pateikimas turi neigiamos įtakos teritorijų planavimo proceso trukmei

4. Prieš pradėdamas rengti TP dokumentus, planavimo organizatorius turi kreiptis į atitinkamas institucijas, kad šios per nustatytą terminą išduotų planavimo sąlygas¹⁶. Teritorijų planavimo sąlygos – tai jas išduodančių institucijų reikalavimai, kuriais nustatoma, ką galima ir ko negalima daryti planuojamoje teritorijoje¹⁷.
5. TP dokumentų derinimas – procedūra, kurios metu nustatytais terminais tarpusavyje suderinami parengtų ir galiojančių TP dokumentų sprendiniai, patikrinama, ar buvo laikytasi planavimo sąlygų ir kitų teisės aktų reikalavimų. Savivaldybės ir vietovės lygmens TP dokumentai derinami TP komisijoje, kurią sudaro savivaldybės vyriausiasis architektas, priešgaisrinės apsaugos, aplinkos apsaugos, visuomenės sveikatos, saugomų teritorijų, kultūros paveldo ir kitų planavimo sąlygas išdavusių institucijų atstovai¹⁸.
6. Išduodant planavimo sąlygas ir derinant TP dokumentus, informacinės sistemos (TPDRIS ir ŽPDRIS) sumodeliuotos taip, kad šios stadijos būtų įvykdomos per nustatytą laiką, pateikiant tokius galimus atsakymų variantus:
 - faktinis planavimo sąlygų išdavimas arba TP dokumento suderinimas,
 - motyvuotas atsisakymas išduoti sąlygas arba derinti TP dokumentą,
 - automatinis teigiamas informacinės sistemos atsakymas¹⁹ (automatinis pritarimas) – jei institucija, į kurią kreiptasi planavimo sąlygų ar TP dokumento derinimo, per nustatytą terminą nepateikia jokio atsakymo. Tai suteikia planavimo organizatoriui teisę pradėti rengti TP dokumentą ar teikti jį tikrinti TP valstybinę priežiūrą atliekančiai institucijai.
7. Siekdami įvertinti, ar planavimo sąlygų išdavimo procesas užtikrina kokybiškų TP dokumentų parengimą, išanalizavome 101 dokumento, rengto 2015–2018 m., prašymus išduoti planavimo sąlygas. Nustatėme, kad iš viso dėl šių sąlygų kreiptasi į jas išduodančias institucijas 735 kartus: 453 kartus planavimo sąlygos buvo išduotos, 23 kartus atsisakyta išduoti, 259 kartus institucijos per nustatytą terminą šių sąlygų neišdavė ir motyvuoto atsakymo nepateikė. Tokiu atveju, suėjus nustatytam atsakymo pateikimo terminui, informacinė sistema (TPDRIS ar ŽPDRIS) sugeneravo planavimo organizatoriui teigiamą atsakymą, leidžiantį pradėti rengti TP dokumentą (žr. 4 pav.).

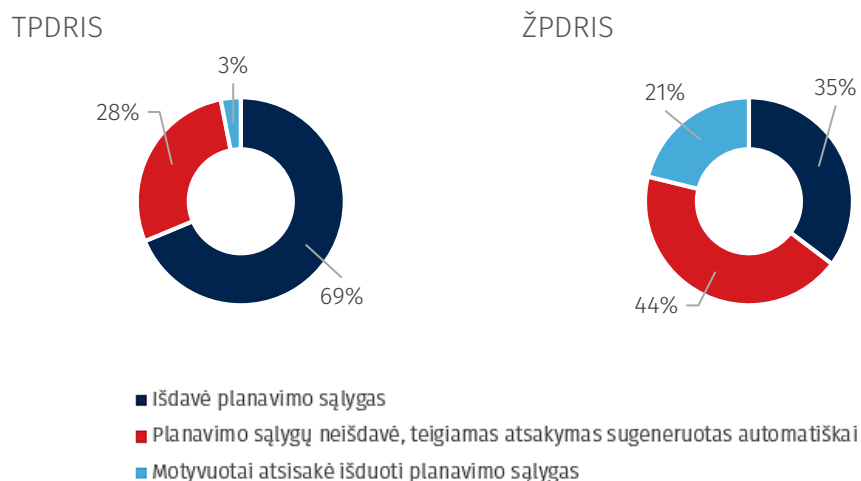
¹⁶ Teritorijų planavimo įstatymas, 25 str. 4 d.: planavimo sąlygos išduodamos per 10 darbo dienų (dėl savivaldybės lygmens ir vietovės TP dokumentų) arba 15 darbo dienų (dėl valstybės lygmens TP dokumentų).

¹⁷ Aplinkos ministro 2004-05-07 įsakymu Nr. D1-262 patvirtintas Teritorijų planavimo sąlygų išdavimo tvarkos aprašas, 7 p.

¹⁸ Teritorijų planavimo įstatymas, 26 str. 2, 4 ir 8 d.: valstybės lygmens kompleksinis TP dokumentas derinamas per 20 darbo dienų derinančiose institucijose, savivaldybės ir vietovės lygmenų – per 10 darbo dienų TP komisijoje, kurios sudėtį tvirtina savivaldybės administracijos direktorius.

¹⁹ Teritorijų planavimo įstatymo nuostatos, leidžiančios planavimo organizatoriui toliau tęsti TP procesą, TPDRIS ir ŽPDRIS įgyvendinamos skirtingai. Pavyzdžiui, TPDRIS pateikiamas pranešimas apie laiku neišduotas planavimo sąlygas, ŽPDRIS nurodoma, kad užduotis „derinti projektą“ atlikta pavėluotai.

4 pav. Atsakymų dėl planavimo sąlygų išdavimo struktūra pagal informacines sistemas

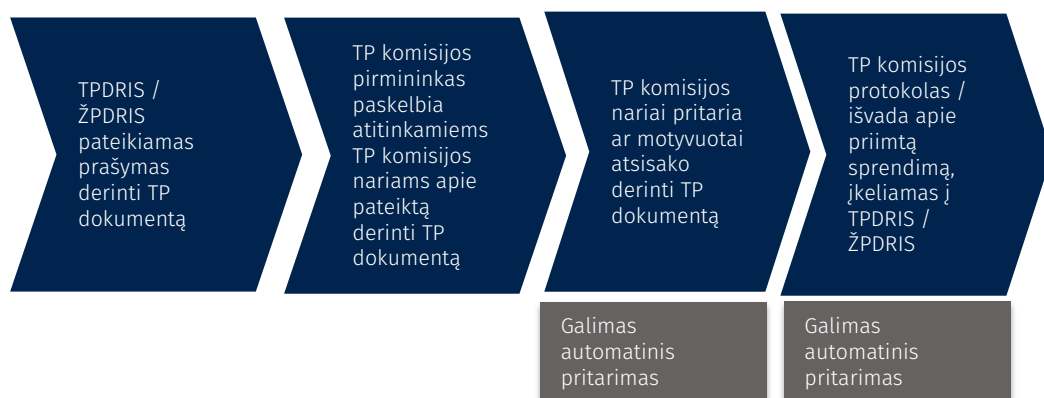

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal TPDRIS, ŽPDRIS duomenis

Išanalizavę automatinių pritarimų pateikimo statistiką nustatėme, kad santykinai daugiausia jų buvo sugeneruota po kreipimusi į NŽT: 37 (arba 80 proc.) į 46 prašymus. Svarbu paminėti, kad atsižvelgiant į tai, jog TP procesas yra nuoseklus, TP organizatorius, gavęs automatinį pritarimą, toliau gali rengti TP dokumentą, t. y. pereiti prie tolesnės rengimo stadijos. Egzistuoja pagrįsta rizika, kad derinimo stadijoje tokį dokumentą gali atsisakyti derinti ta pati institucija, į kurią buvo kreiptasi prašant planavimo sąlygų ir kuri sugeneravo teigiamą automatinį pritarimą, bet nepateikė faktinio atsakymo (žr. 1.2 poskyrį).

8. TP derinimo procesas prasideda TP organizatoriui informacinėje sistemoje pateikus prašymą derinti TP dokumentą ir baigiasi jam gavus TP komisijos išvadą apie priimtą sprendimą (žr. 5 pav.).

5 pav. TP dokumento derinimo stadija

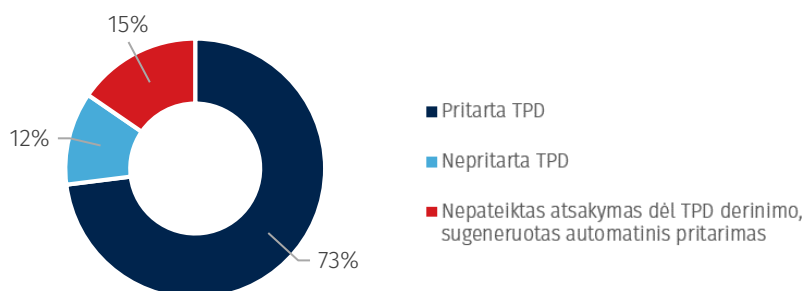

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal teisės aktus

9. Siekdami įvertinti, ar TP dokumento derinimo procesas užtikrina kokybiškų jų parengimą, išanalizavome minėto 101 TP dokumento derinimo procesą. Nustatėme, kad audituotu laikotarpiu TP komisijos nariai pranešimus derinti šiuos dokumentus gavo 830 kartų. Iš jų pritarimas derinti pateiktas 606, nepritarimas – 96 kartus. 128 kartus, nepateikus

atsakymo, pranešimus apie nesuderinimą laiku informacinės sistemos sugeneravo automatiškai, nes buvo suėjęs atsakymo teikimo terminas (žr. 6 pav.).

6 pav. TP dokumentų derinimas

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal TPDRIS / ŽPDRIS duomenis

10. Nustatėme, kad 22 (arba 22 proc.) dokumentai (iš 101 vertinto) nebuvo suderinti nustatytu terminu, todėl TPDRIS sugeneravo automatinį pritarimą. Daugiausia taip suderintų TP dokumentų (9 iš 22) nustatėme Vilniaus r. savivaldybėje. Svarbu paminėti, kad taip suderintas dokumentas gali būti teikiamas patikrinti TP valstybinę priežiūrą vykdančiai institucijai, t. y. pereiti prie tolesnės rengimo stadijos.
11. Kai TP organizatoriui pateikiamas automatinis pritarimas dėl planavimo sąlygų išdavimo, teisinis reglamentavimas jam suteikia teisę pradėti rengti TP dokumentą. Audito metu nustatėme 12 dokumentų (iš 101 vertinto), kai TP organizatoriai kreipėsi į institucijas pakartotinai prašydami išduoti planavimo sąlygas. Iš jų 11-os dokumentų planavimo sąlygos buvo išduotos tik po pakartotinio prašymo. Taigi, šis procesas kai kuriais atvejais pailgėjo iki 5 kartų, nors teisės aktai planavimo sąlygų išdavimui nustato 10 darbo dienų terminą (žr. pavyzdį).

Pakartotinio kreipimosi dėl planavimo sąlygų išdavimo pavyzdžiai

- 2016-07-20 TP organizatorius pateikė prašymą išduoti planavimo sąlygas Kultūros paveldo departamentui, NŽT, UAB „Kauno vandenys“, AB „Telia Lietuva“, UAB „Kauno gatvių apšvietimas“. 2016-08-04 sugeneruotas automatinis pritarimas. 2016-08-08 TP organizatorius, prašydamas išduoti planavimo sąlygas, pakartotinai kreipėsi į šias institucijas. Tik NŽT ir AB „Telia Lietuva“ planavimo sąlygas išdavė, o vietoje UAB „Kauno vandenys“ atsakymo buvo sugeneruotas automatinis pritarimas 2016-08-24. TP organizatorius 2016-09-19 pateikė UAB „Kauno vandenys“ trečią prašymą, bendrovė 2016-09-23 planavimo sąlygas išdavė. Proceso trukmė – 47 darbo dienos.
- 2016-05-18 TP organizatorius pateikė prašymą išduoti planavimo sąlygas. Numatytu terminu 5 institucijos jų neišdavė, taigi TPDRIS dokumentą sugeneravo automatiškai. 2016-06-06 TP organizatorius pakartotinai pateikė prašymą toms pačioms 5 institucijoms, iš jų tik Kauno m. savivaldybė 2016-06-09 išdavė planavimo sąlygas. NŽT, Kultūros paveldo departamentas, UAB „Kauno vandenys“, UAB „Kauno gatvių apšvietimas“ į pakartotinį prašymą nereagavo, todėl 2016-06-21 suėjęs atsakymo teikimo terminui, TPDRIS dokumentas vėl sugeneruotas automatiškai. TP organizatorius, negavęs atsakymų iš visų institucijų, perėjo į tolimesnę dokumento rengimo stadiją. Planavimo sąlygų gavimo trukmė – 25 darbo dienos.

12. Panašių atvejų, ilginančių TP procesą, nustatėme ir dokumentų derinimo stadijoje. Kai planavimo organizatoriui pateikiamas automatinis pritarimas dėl dokumento suderinimo, teisinis reglamentavimas suteikia teisę teikti šį dokumentą TP valstybinę priežiūrą

atliekančioms institucijoms tikrinti, ir pakartotinio kreipimosi jį derinti nenumato. Audito metu nustatėme, kad dėl 8 (iš 22) TP dokumentų, kurie buvo suderinti pateikus automatinį pritarimą, TP organizatoriai kreipėsi į TP komisiją pakartotinai prašydami suderinti jį. Taigi, šis procesas kai kuriais atvejais pailgėjo iki 20 kartų, nors teisės aktai TP dokumento derinimui nustato 15 darbo dienų terminą (žr. pavyzdį).

Pakartotinio TP derinimo pavyzdys

2017-02-07 Vilniaus r. savivaldybei pateikiamas prašymas suderinti TP dokumentą, kuris nesuderintas dėl Aplinkos apsaugos agentūros atstovo atsisakymo derinti ir pateiktų motyvų, kodėl nesuderinta: neatsakyta į planavimo sąlygų 8 d. 1 p., planuojamas miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis neatitinka Miškų įstatymo 11 str. 4 d. nuostatų ir kt.

2017-04-06 pateiktas antras prašymas derinti dokumentą. Motyvuotą atsisakymą derinti pateikė:

- Aplinkos apsaugos agentūros atstovas, nurodęs, kad rengiamą dokumentą reikia tikslinti, nes neatsakyta į agentūros pateiktą pastabą;
- AB ESO atstovas, nurodęs, kad elektros energijos tiekimo sprendiniai neatitinka išduotų planavimo sąlygų;
- Nacionalinio visuomenės sveikatos centro atstovas, nurodęs, kad dokumentas neatitinka visuomenės sveikatos teisės aktų reikalavimų.

Trys komisijos nariai nepritarė rengiamo dokumento derinimui, tačiau, iki derinimo termino pabaigos Vilniaus r. savivaldybei nepateikus išvados, sistema 2017-04-28 sugeneravo automatinį pritarimą, reiškiantį, kad rengiamą dokumentą galima teikti TP valstybinę priežiūrą vykdančiai institucijai tikrinti. Nepaisant to, 2018-05-30 buvo pateiktas trečias prašymas suderinti TP dokumentą. Jis vėl nesuderintas dėl Aplinkos apsaugos agentūros atstovo atsisakymo derinti ir pateiktų motyvų: patikslinti detaliojo plano pagrindinį brėžinį, nurodant topografinėje nuotraukoje pateiktus sutartinius ženklus; patikslinti, kaip bus laikomasi specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų; patikslinti numatytus nuotekų šalinimo sprendinius ir kt. Vilniaus r. savivaldybei vėl laiku nepateikus suderinimo išvados, 2018-06-21 sugeneruojamas automatinis pritarimas derinti. 2018-07-04 pateikiamas ketvirtas prašymas ir Vilniaus r. savivaldybės TP komisija 2018-07-25 priėmė sprendimą suderinti. Nuo 2017-02-07 pirmojo prašymo padavimo dienos praėjo iš viso 368 darbo dienos.

VTPSI nuomone, automatinis pritarimas derinant TP dokumentą turėtų būti taikomas tik išimtiniais atvejais (žr. pavyzdį).

VTPSI paaiškinimas dėl automatinių pritarimų TP derinimo stadijoje ir pateikto pakartotinio TP derinimo pavyzdžio

Kompleksiškai vertinant TP įstatymo 26 str., darytina išvada, jog šio straipsnio 12 d. išimtis²⁰ gali būti taikoma tik tuo atveju, kai TP komisijos nariai yra pritarę sprendimui derinti TP dokumentą arba per teisės aktuose nustatytą terminą nepateikę savo pritarimo ar nepritarimo sprendimui derinti TP dokumentą. Tačiau, jeigu bent vienas TP komisijos narys pateikė nepritarimą sprendimui derinti TP dokumentą su nurodytais motyvais, ir dėl aplaidaus TP komisijos pirmininko darbo TPDRIS nebuvo sugeneruotas TP komisijos posėdžio protokolas su nederinimo išvada ir nurodytais nederinimo motyvais, tokiu atveju, Inspekcijos nuomone, minėta išimtis negalėtų būti taikoma. Atsižvelgdami į tai, manome, kad, pateikto pavyzdžio atveju, planavimo organizatorius net ir neturėjo teisės teikti prašymo tikrinti TP dokumentą, nors ir esant TPDRIS sugeneruotam automatiniam derinimui, kadangi priežiūros institucija būtų atmetusi tokį prašymą kaip neatitinkantį teisės aktuose numatytų sąlygų, todėl planavimo organizatorius, ištaisęs institucijų nurodytus trūkumus, teikė pakartotinius prašymus derinti TPD.

Savivaldybės paaiškino, kad pakartotinai kreipiamasi dėl planavimo sąlygų išdavimo ar dėl TP dokumento derinimo siekiant parengti kokybišką TP dokumentą.

²⁰ Jeigu per šio straipsnio nustatytus terminus planavimo organizatoriui nepateikiama išvada ar TP komisijos posėdžio protokolas dėl TP dokumento derinimo ar atsisakymo jį derinti, laikoma, kad derinanti institucija ar TP komisijos narys TP dokumentą suderino, ir jis gali būti teikiamas tikrinti TP valstybinę priežiūrą atliekančiai institucijai.

Kauno m. savivaldybės paaiškinimas dėl pakartotinio kreipimosi

- Per nustatytą terminą neišdavus planavimo sąlygų, pakartotinai kreiptis dėl jų išdavimo prašo patys TP dokumento rengėjai, kadangi kai kurios institucijos nederina šių dokumentų, jei nėra planavimo sąlygų.
- Kai pranešimus apie nesuderinimą laiku informacinė sistema sugeneruoja automatiškai, suėjus atsakymo teikimo terminui, ir rengiamas ar koreguojamas dokumentas laikomas suderintu ir gali būti teikiamas patikrinti valstybinę priežiūrą vykdančiai institucijai, yra atvejų, kai šią priežiūrą vykdanči institucija atsisako tikrinti dokumentą, nes jis nėra suderintas su tam tikra institucija (pvz. Kultūros paveldo departamentu) kuriai buvo priskirtas derinimas.

13. Taigi, diegiant automatinį pritarimų galimybę, tikėtasi, kad TP procesas neužtruks ir vyks teisės aktuose nustatytais terminais. Audito metu nustatyti dalykai rodo, kad tai ne visada davė lauktą rezultatą ir turėjo neigiamos įtakos teritorijų planavimo proceso trukmei. Todėl automatinį pritarimų galimybę turėtų būti naudojama itin atsakingai ir tik išimtiniais atvejais. Pasaulio bankas, vertindamas analogiškus automatinius informacinių sistemų atsakymus statybų srityje, yra nurodęs, kad principas „tyla – tai sutikimas“ (angl. *silence-is-consent*) turi būti taikomas labai atsargiai ir tik mažos rizikos statiniams²¹.

1.2. Ne visada užtikrinamas institucijų, derinančių teritorijų planavimo dokumentą, dalyvavimas išduodant planavimo sąlygas

14. Teisinis reglamentavimas²² numato, kad TP komisijos pirmininkas, gavęs planavimo organizatoriaus prašymą derinti TP dokumentą, informuoja apie tai komisijos narius ir nurodo, kurie jų privalo pateikti nuomonę dėl dokumento derinimo. Komisijoje dalyvauja savivaldybės vyriausiasis architektas, priešgaisrinės apsaugos, aplinkos apsaugos, visuomenės sveikatos ir kitų planavimo sąlygas išdavusių institucijų atstovai.
15. Nustatėme atvejų, kad ne visada užtikrinamas institucijų, derinančių TP dokumentą, dalyvavimas išduodant planavimo sąlygas:
- Aštuonių (iš 101 vertinto) TP dokumentų derinime dalyvavo institucijos, kurių nebuvo prašyta išduoti planavimo sąlygų; jos atsisakė derinti dokumentą (žr. pavyzdį).

TP dokumento derinimo, kai dalyvauja institucijos, į kurias nesikreipta dėl planavimo sąlygų išdavimo, ir jos atsisako jį derinti, pavyzdys

Aplinkos apsaugos agentūra gavo pranešimą, kad jai pateiktas derinti TP dokumentas, bet dėl planavimo sąlygų išdavimo į ją nebuvo kreiptasi. Agentūra nepritarė dokumento derinimui ir pateikė reikalavimus rengiamam dokumentui. Jie galėjo būti pateikti, jei į agentūrą būtų buvę kreiptasi dėl planavimo sąlygų išdavimo. Dokumento derinimo proceso trukmė nuo pirmojo prašymo padavimo dienos iki suderinimo dienos – 82 darbo dienos.

- Derinant 12 (iš 101 vertinto) dokumentų, TP komisijos nariai, neišdavę planavimo sąlygų per nustatytą terminą (buvo sugeneruotas automatinis pritarimas), nepritarė pateiktų dokumentų derinimui ir pateikė nederinimo motyvus (žr. pavyzdį).

²¹ World Bank. 2013. Good practices for construction regulation and enforcement reform: guidelines for reformers (English), 48 psl.

²² Teritorijų planavimo įstatymas, 26 str. 4–5 d.

TP dokumento derinimo, kai per nustatytą terminą neišdavusios planavimo sąlygų institucijos atsisako derinti TP dokumentą, pavyzdžiai

- Vilniaus apskrities priešgaisrinei gelbėjimo valdybai teiktas prašymas išduoti planavimo sąlygas. TPDRIS atsakymą sugeneravo automatiškai suėjus atsakymo teikimo terminui. Valdyba, gavusi pranešimą apie pateiktą derinti TP dokumentą, 2 kartus teikė nepritarimo derinti motyvus: nenurodyti atstumai tarp užstatymo zonų, nepasirinktas pastatų atsparumo ugniai laipsnis ir kt. Atitinkami reikalavimai galėjo būti pateikti, jei valdyba laiku būtų išdavusi planavimo sąlygas. Bendra TP dokumento derinimo proceso trukmė – 82 darbo dienos.
- NŽT laiku neišdavė planavimo sąlygų, todėl TPDRIS atsakymą sugeneravo automatiškai, suėjus atsakymo teikimo terminui. Gavusi pranešimą apie pateiktą derinti TP dokumentą, pateikė nepritarimo derinti motyvus: žemės sklypo teritorija patenka į kultūros paveldo objektų teritoriją, 2 medžiai žemės sklype yra saugotini ir kt. Atitinkami reikalavimai galėjo būti pateikti, jei NŽT laiku būtų išdavusi planavimo sąlygas. Bendra TP dokumento derinimo proceso trukmė – 89 darbo dienos.

16. Kai planavimo sąlygas išdavusios ir faktiškai TP dokumento derinime dalyvaujančios institucijos nesutampa, institucijos, neišdavusios šių sąlygų, vėliau (TP dokumentų derinimo stadijoje) gali šių dokumentų nederinti ir pateikti reikalavimus rengiamam TP dokumentui. Tai ne tik ilgina TP procesą, bet ir didina administracinę naštą visoms šiame procese dalyvaujančioms šalims.
17. VTPSI pritaria, kad TP reglamentuojančius teisės aktus šiuo aspektu tikslinga tobulinti. Be to, svarstoma galimybė artimiausiu metu TPDRIS įdiegti informacinius pranešimus, kurių tikslas – priminti TPDRIS naudotojams apie teisės aktų reikalavimus dėl planavimo sąlygų privalomumo ir TP komisijos sudėties.

1.3. Nepakanka informacijos įsitikinti teritorijų planavimo dokumentų viešinimo tinkamumu

18. Viešinimo stadija svarbi visuomenei, nes jos įsitraukimas į teritorijų planavimą gali tapti papildomu informacijos šaltiniu, nustatant galimus šio proceso trūkumus.
19. TP dokumentų viešinimo stadijos svarbą rodo ir VTPSI gauti suinteresuotų asmenų kreipimaisi: 2017–2018 m. I pusm. 79 proc. pažeidimų nustatyta dėl TP procedūrų viešinimo²³. 2017 m. VTPSI užsakymu atlikta apklausa parodė, kad aktyvesniam visuomenės įsitraukimui į teritorijų planavimo ir statybą leidžiančių dokumentų išdavimo procesą trukdo menkas informuotumas apie juos. Tik 5 proc. respondentų nurodė, kad apie tai yra gerai informuoti²⁴.
20. Teisės aktai numato, kad per nustatytą laiką²⁵ visuomenę supažindinti su parengtais TP dokumentais įpareigotas planavimo organizatorius ar jo įgaliotas asmuo²⁶. Informacija turi būti viešinama viso TP proceso metu, todėl priimami sprendimai dėl rengiamų TP

²³ 2017 m. VTPSI veiklos ataskaita.

²⁴ <http://vtpsi.lrv.lt/lt/naujienos/veiksmingiausias-ginklas-kovoje-su-korupcija-efektyvi-ir-viesa-veikla>.

²⁵ Nustatytas TP dokumento viešinimo laikas skiriasi atsižvelgiant į tai, kurio lygmens – valstybės, savivaldybės ar vietovės – yra rengiamas TP dokumentas. Atitinkamai skiriamas nuo 2 mėn. iki 10 d. d. susipažinimo su parengtu dokumentu laikotarpis ir ne mažiau kaip pusė jo turi būti skiriama viešai ekspozicijai (Vyriausybės 1996-09-18 nutarimu Nr. 1079 patvirtinti Visuomenės informavimo, konsultavimo ir dalyvavimo priimant sprendimus dėl teritorijų planavimo nuostatai).

²⁶ Teritorijų planavimo įstatymas, 35 str. 2 d.

dokumentų viešai skelbiami informacinėse sistemose, interneto svetainėse, seniūnijų lentose (žr. 7 pav.). Visi viešinimą įrodantys dokumentai skelbiami TPDRIS ar ŽPDRIS.

7 pav. TP viešinimo procedūros, rengiant savivaldybės ir vietovės lygmens TP dokumentus

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal teisės aktus

21. Audito metu, siekdami įvertinti viešinimo proceso eigą, vertinome 103 TP dokumentus, rengtus 2015–2018 m., iš jų 53 KPŽ projektus. Nustatėme, kad TPDRIS ar ŽPDRIS nepakanka informacijos įsitikinti, ar visada šie dokumentai buvo viešinami laikantis nustatytų procedūrų (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. TP dokumentų viešinimo procedūrų neatitikimai

Procedūra	Parengiamasis etapas		Baigiamasis etapas
	Sprendimo dėl TP dokumento rengimo ir planavimo tikslų projekto skelbimas	Skelbimas apie priimtą sprendimą dėl TP dokumento rengimo ar koregavimo, planavimo tikslus ir uždavinius, pasiūlymų teikimo tvarką	Skelbiama apie parengtus TP dokumentų projektus, susipažinimo su jais tvarką atitinkamose informavimo priemonėse
Neskelbta savivaldybės interneto svetainėje	32 iš 50 (TPDRIS) 47 iš 53 (ŽPDRIS)	34 iš 50 (TPDRIS)	4 iš 50 (TPDRIS) 51 iš 53 (ŽPDRIS)
Neskelbta NŽT interneto svetainėje (KPŽ projektai)	46 iš 53 (ŽPDRIS)	38 iš 53 (ŽPDRIS)	
Neskelbta seniūnijos skelbimų lentoje*	38 iš 43 (TPDRIS) 53 iš 53 (ŽPDRIS)	36 iš 43 (TPDRIS) 45 iš 53 (ŽPDRIS)	5 iš 43 (TPDRIS) 51 iš 53 (ŽPDRIS)

* Palangos miesto savivaldybėje nėra seniūnijų.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal TPDRIS ir ŽPDRIS esančią informaciją

Kaip matyti, dažniausiai viešinimo procedūrų galimai nesilaikyta parengiamojo etapo metu, viešinant sprendimų dėl TP dokumentų rengimo ir planavimo tikslų projektus: informacinėse sistemose nėra visos informacijos apie daugiau kaip 90 proc. vertintų dokumentų viešinimą savivaldybės, NŽT interneto svetainėse ir seniūnijos skelbimų lentose. Negalėjome įsitikinti 12

proc. TPDRIS ir 96 proc. ŽPDRIS rengtų audito metu vertintų teritorijų planavimo dokumentų baigiamojo etapo viešinimo procedūrų tinkamumu.

22. Nustatėme atvejų, kai viešinimo procedūra vykdyta po TP dokumento suderinimo, t. y. kai ji netenka prasmės. 34 (iš 53, vertintų audito metu, arba 64 proc.) KPŽ projektų derinimo protokolai surašyti anksčiau, negu nurodyta viešinimo procedūrų pabaiga. Tai leidžia daryti prielaidą, kad viešinimo procedūros atliktos netinkamai ir suinteresuotiems asmenims nebuvo sudarytos reikalaujamos sąlygos susipažinti su rengiamu TP dokumentu (žr. pavyzdį).

KPŽ projektų rengimo procedūrų eiliškumo neatitikties pavyzdys

Buvo numatyta, kad KPŽ projekto viešinimas vyks nuo 2018-03-30 iki 2018-04-13. Prašymas derinti projektą pateiktas 2018-04-17, bet TP komisija 2018-01-11 šį projektą jau buvo suderinusi, t. y. daugiau kaip 3 mėn. anksčiau už pateiktą prašymą derinti projektą ir daugiau kaip 2 mėn. iki šio projekto viešinimo procedūros pradžios.

23. Visuomenės ir (ar) jos narių įtraukimas į TP procesą – viena pagrindinių sąlygų, siekiant užtikrinti šio proceso skaidrumą, asmenų teisių ir teisėtų interesų apsaugą ir derinimą. Dėl viešinimo procedūrų nesilaikymo nepakankamai užtikrinamos visuomenės galimybės dalyvauti TP viešinimo procedūrose, teikti pasiūlymus, pretenzijas. Tai gali turėti neigiamos įtakos suinteresuotų asmenų ar jų grupių teisėtų interesų apsaugai ir derinimui.

1.4. Teritorijų planavimo procesas užsitęsia dėl nustatytų terminų nesilaikymo

24. Audito metu, siekdami įvertinti, ar buvo laikomasi teisės aktuose nustatytų TP dokumento tvirtinimo²⁷ ir registravimo²⁸ terminų, vertinome 5 savivaldybių rengiamus ar parengtus TP dokumentus.
25. Nustatėme, kad ne visi TP dokumentai tvirtinami ir registruojami per nustatytą laiką:
- 548 iš 819 (67 proc.) TPDRIS ir 303 iš 2222 (14 proc.) ŽPDRIS parengtų TP dokumentų patvirtinti vėluojant²⁹ iki 234 darbo dienų;
 - 244 iš 457³⁰ (53 proc.) TPDRIS ir 900 iš 1488³¹ (60 proc.) ŽPDRIS parengtų TP dokumentų Teritorijų planavimo dokumentų registre pavėluotai įregistruoti iki 240 darbo dienų.
26. Vertinome 87 TP dokumentus, siekdami nustatyti, kodėl jie tvirtinami ir registruojami pavėluotai. Nustatėme, kad 82 iš 87 (94 proc.) TP dokumentų patvirtinti pavėluotai. Vidutiniškai vėluota tvirtinti 24 darbo dienomis. Dažniausiai tvirtinti vėlavo Vilniaus m. savivaldybė. Pagrindinės specialistų nurodomos vėlavimų priežastys – didelis darbo

²⁷ TP dokumentas tvirtinamas per: 3 mėn. valstybės teritorijos ar jos dalies bendrasis planas (tvirtina Vyriausybė), 20 d. d. savivaldybės ar jos dalies bendrasis planas (tvirtina savivaldybės taryba), 5 d. d. detalieji planai (tvirtina savivaldybės administracijos direktorius) (Teritorijų planavimo įstatymas, 27 str. 2–4 d., 30 str. 8 d.).

²⁸ TP dokumento registravimą sudaro teikimas jį registruoti, kurį planavimo organizatorius turi pateikti TPDR tvarkytojui per 5 d. d. nuo dokumento patvirtinimo dienos, ir sprendimas dėl jo registravimo, kuris priimamas TPDR tvarkytojo per 9 d. d. (Teritorijų planavimo įstatymas, 39 str. 3 d., Teritorijų planavimo dokumentų registro nuostatų, patvirtintų Vyriausybės 1996-06-19 nutarimu Nr. 721, 27–28 p.).

²⁹ 2018-12-31 TPDRIS ir ŽPDRIS duomenimis.

³⁰ 2018-07-25 TPDR duomenimis.

³¹ 2018-07-05 TPDR duomenimis.

krūvis, personalo kaita, TP dokumento sprendinių įgyvendinimo sutarties paruošimui skiriamas laikas (žr. pavyzdį).

TP dokumentų tvirtinimo vėlavimo pavyzdžiai

- 2017-03-23 VTPSI patikrino TP dokumentą ir planavimo iniciatorius tą pačią dieną pateikė jį tvirtinti. Vilniaus m. sav. administracija TP dokumentą patvirtino 2017-07-24, t. y. 77 darbo dienomis vėliau. Administracijos nurodomos vėlavimo priežastys – laiku nepateikta TP dokumentų spausdintinė byla, virš mėnesio trukęs TP dokumento vizavimas administracijoje.
- 2017-07-19 VTPSI patikrino TP dokumentą ir tą pačią dieną TP organizatorius pateikė prašymą jį tvirtinti. TP dokumentas buvo patvirtintas 2018-06-18, t. y. 225 darbo dienomis vėliau numatyto termino. Nurodyta priežastis – užtruko TP dokumento sprendinių įgyvendinimo sutarties pasirašymas.
- KPŽ projekto rengėjas 2017-04-20 pateikė prašymą tvirtinti projektą. NŽT Vilniaus r. skyrius projektą patvirtino tik 2017-07-19. Projekto tvirtinimas užtruko 56 darbo dienomis ilgiau nustatyto termino. NŽT nurodomos vėlavimo priežastys – padidintas darbo krūvis ir specialistų kaita.

27. Audito metu nustatėme, kad 63 (72 proc.) TP dokumentai buvo užregistruoti viršijant jų registravimui nustatytą terminą. Dažniausiai registruoti vėlavo Vilniaus r. savivaldybė. Pagrindinės vėlavimo priežastys: dokumento rengėjas ne visiškai suformavo bylas, neveikė TPDRIS TP dokumentų perdavimo registruoti funkcija, TP iniciatoriai vėluoja pateikti prašymus registruoti parengtus dokumentus (žr. pavyzdį).

Vėluojamų registruoti patvirtintų TP dokumentų pavyzdžiai

- TPDRIS parengtas TP dokumentas buvo patvirtintas 2018-06-18. Praėjus 12 darbo dienų, TP organizatorius 2018-07-04 pateikė prašymą registruoti dokumentą. TPDR tvarkytojas dokumentą užregistravo tą pačią dieną. TP dokumento registravimo procesas užtruko 7 darbo dienomis ilgiau nei numato teisės aktai.
- ŽPDRIS parengtas KPŽ projektas patvirtintas 2017-08-22. Praėjus 11 darbo dienų TP organizatorius pateikė prašymą registruoti projektą. Projektas įregistruotas TPDR 2017-09-07. Projekto registravimo procesas užtruko 6 darbo dienomis ilgiau nei numato teisės aktai.

Patvirtintas TP dokumentas įsigalioja kitą dieną po įregistravimo ir paskelbimo TPDR, jeigu sprendime dėl jo patvirtinimo nenustatyta vėlesnė įsigaliojimo data³². Taigi patvirtintas, bet TPDR neregistruotas, TP dokumentas negalioja.

28. Savivaldybių administracijos yra ir TPDR tvarkytojai, tuo pačiu jos gali būti ir TP organizatoriai. Nustatėme, kad šešių (iš nagrinėtų 87) TP dokumentų registravimo atvejais savivaldybių administracijos kaip TPDR tvarkytojai atmetė savo pačių kaip TP organizatoriaus teiktus prašymus registruoti šiuos dokumentus (žr. pavyzdį).

Atmestų registruoti TP dokumentų prašymų pavyzdys

Vilniaus m. savivaldybės administracija TP dokumentą patvirtino 2018-05-03. TP organizatorius - šios savivaldybės administracija. Prašymą registruoti dokumentą TPDR ji pateikė 2018-06-13, praėjus 29 darbo dienoms, bet šis ir pakartotinai 2018-06-18 teiktas prašymas buvo jos pačios atmesti, nurodžius, kad prašymai turi trūkumų: neužpildyti visi formos laukai, netinkamai nuskenuotas patvirtintų sprendinių brėžinys ir kt. Dokumentas užregistruotas trečiu 2018-06-20 prašymu tą pačią dieną. Registravimo TPDR procesas užtruko 29 darbo dienomis ilgiau.

29. Svarbu paminėti, kad, vadovaudamasi gerojo viešojo administravimo principais, NŽT, atlikdama TP valstybinę priežiūrą ir siekdama užtikrinti, kad TP dokumentai būtų laiku

³² Teritorijų planavimo įstatymas, 27 str. 6 d.

registruojami, periodiškai siunčia TP organizatoriams priminimus apie šių dokumentų registravimo TPDR būtinumą, kai pastebi, kad parengti dokumentai neteikiami registruoti. Tokia priemonė NŽT neregamentuota, todėl taikoma ne visais atvejais (žr. pavyzdį).

NŽT priminimų įregistruoti patvirtintus TP dokumentus – KPŽ projektus – pavyzdžiai

- 2015-09-18 patvirtintas KPŽ projektas. NŽT priminimą pateikė 2016-06-20, praėjus 9 mėn. po TP dokumento patvirtinimo. Dokumentas iki 2018-12-31 nebuvo įregistruotas.
 - 2016-06-15 patvirtintas KPŽ projektas. NŽT priminimą pateikė 2016-07-08. TP dokumentas įregistruotas 2016-07-13.
 - 2018-05-31 patvirtintas KPŽ projektas, kuris įregistruotas laiku, 2018-06-04. NŽT priminimą pateikė 2018-11-21, praėjus daugiau kaip 5 mėn. nuo TP dokumento įregistravimo TPDR.
-

30. Ne laiku išduodant reikiamas planavimo sąlygas ir užtrunkant derinti, tvirtinti ir registruoti TP dokumentus ilgėja šių dokumentų rengimo laikas, didėja jų rengimo administracinė našta ir planavimo organizatoriui, ir rengėjui, ir institucijoms, dalyvaujančioms procese. Užsitęsę TP etapai gali turėti įtakos TP proceso dalyvių teisėtiems lūkesčiams ir privačioms investicijoms į teritorijų vystymą.

2. TERITORIJŲ PLANAVIMO VALSTYBINĖ PRIEŽIŪRA TURI TRŪKUMŲ

31. Teritorijų planavimo valstybinė priežiūra – tai TP proceso procedūrų, TP dokumentų sprendinių tikrinimas, prašymų ir skundų, susijusių su TP, nagrinėjimas. Šią valstybinę priežiūrą atlieka³³:
- NŽT – žemėtvarkos schemų ir kaimo plėtros žemėtvarkos projektų;
 - VTPSI – visais kitais atvejais.
32. TP valstybinę priežiūrą 2017 m. VTPSI vykdė 15 darbuotojų, numatytas finansavimas³⁴ 2017 m. – 944,1 tūkst. Eur, 2018 m. – 944,1 tūkst. Eur. NŽT šią priežiūrą vykdė 11 darbuotojų, finansavimo TP valstybinei priežiūrai atlikti atskirai neskaičiuoja.
33. Nuo 2014 m. Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymas³⁵ įpareigoja VTPSI ir NŽT pagal kompetenciją TP valstybinę priežiūrą atlikti visais trimis TP proceso etapais (žr. 8 pav.):
- parengiamuoju, pagal:
 - skundus ar pranešimus dėl šiuo etapu atliekamų procedūrų ir priimtų sprendimų atitikties teisės aktams;
 - šių institucijų darbo planus – pasirinktinai dėl šiuo etapu atliekamų procedūrų ir priimtų sprendimų atitikties teisės aktams;

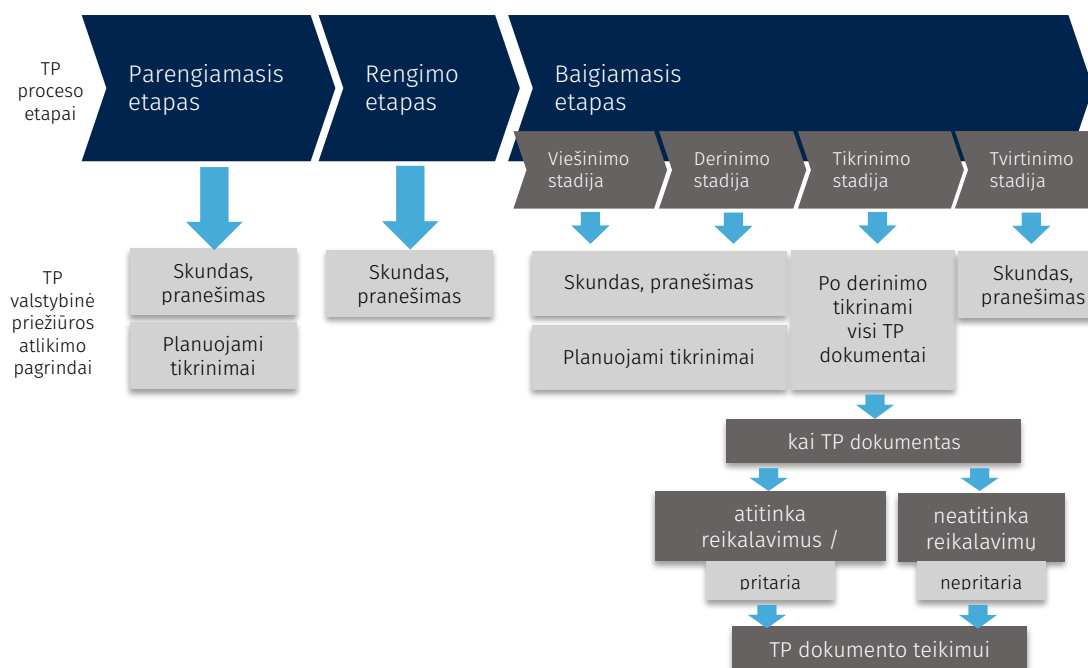
³³ Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymas, 3 str. 1, 2, 4 d.

³⁴ VTPSI 2016 m., 2017 m., 2018 m. veiklos planai, patvirtinti Aplinkos ministro įsakymais: 2016-02-29 Nr. D1-147, 2017-05-31 Nr. D1-467, 2018-03-07 Nr. D1-172 (be išlaidų atstovavimui teismuose).

³⁵ Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymas, 4-6 str.

- rengimo – pagal skundus ar pranešimus dėl parengiamojo etapo metu priimtų administracinių sprendimų, atliktų procedūrų atitikties teisės aktų reikalavimams;
- baigiamuoju:
 - o viešinimo ir derinimo stadijose priežiūra atliekama taip, kaip ir parengiamuoju etapu, t. y. pagal skundus ir darbo planus;
 - o tikrinimo stadijoje – gavus planavimo organizatoriaus prašymą patikrinti parengtą dokumentą. Šioje stadijoje NŽT ir VTPSI turi patikrinti visus rengiamus TP dokumentus;
 - o tvirtinimo stadijoje – iki ir po TP dokumento patvirtinimo pagal gautus skundus ar pranešimus.

8 pav. Teritorijų planavimo proceso etapai ir valstybinės priežiūros atlikimo pagrindai

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal teisės aktų nuostatas

34. Kaip matyti, planuoti atliekamus tikrinimus NŽT ir VTPSI įpareigos TP proceso parengiamuoju ir baigiamuoju (viešinimo ir derinimo stadijose) etapais³⁶. Patikrinimai šiuose etapuose sudaro prielaidas sustabdyti negalimų ar taisytinių TP dokumentų tolesnį rengimą iki privalomo jų visų tikrinimo. Baigiamojo etapo tikrinimo stadijoje TP valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos privalo patikrinti visus rengiamus TP dokumentus. Laikėmės nuostatos, kad TP valstybinė priežiūra efektyvi, kai ji planuojama ir atliekama remiantis rizikos vertinimu³⁷.

³⁶ Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymas, 4 str. ir 6 str.

³⁷ Viešojo administravimo įstatymas, 36² str. 1 d. 3 ir 7 p.: Ūkio subjektų veiklos priežiūra atliekama vadovaujantis šiais principais: 3) planavimo. Šis principas reiškia, kad ūkio subjektų veiklos priežiūra turi būti planuojama; 7) rizikos vertinimo. Šis principas reiškia, kad priežiūrą atliekančių subjektų veiksmai pirmiausia nukreipiami didžiausios rizikos atvejams šalinti, riziką siejant su žalos teisės normų saugomoms vertybėms atsiradimo tikimybe ir šios žalos dydžiu bei mastu. Institucijų atliekamų priežiūros funkcijų optimizavimo gairių aprašo, patvirtinto Vyriausybės 2010-05-04 nutarimu Nr. 511, 7.12 p. nurodyti rizikos vertinimu pagrįsti priežiūros veiksmai: turi būti nustatyti priežiūros prioritetai, rizikos vertinimu turi būti paremti planuojamų tikrinti ūkio subjektų sąrašų sudarymo kriterijai, turi būti nustatyti ne pagal planą tikrinamų ūkio subjektų atrankos kriterijai.

NŽT darbo planuose tikrinimų nenumatė ir jų pagal planus neatliko

35. Audito metu nustatėme, kad NŽT privalėjo planuoti atliekamus TP dokumentų tikrinimus parengiamuoju ir baigiamuoju (viešinimo ir derinimo stadijose) etapais, tačiau jų 2016–2018 m. nė viename minėtų etapų neplanavo ir pagal planus neatliko (žr. pavyzdį).

NŽT pateikto atsakymo pavyzdys

Darbo planai 2016–2018 pagal Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo 4 str. 1 d. 2 p. ir 6 str. 1 d. 2 p. Nacionalinėje žemės tarnyboje nebuvo sudaryti.

TP dokumento tikrinimo metu yra patikrinamos kiekvieno TP dokumento parengiamojo etapo procedūros ir baigiamuoju etapu atliekamos viešinimo ir derinimo procedūros. Todėl atskirai TP proceso parengiamuoju etapu atliekamų procedūrų ir priimtų sprendimų atitiktis teritorijų planavimą reglamentuojantiems teisės aktams ir TP proceso baigiamuoju etapu atliekamų viešinimo ir derinimo procedūrų ir priimtų sprendimų atitiktis teritorijų planavimą reglamentuojantiems teisės aktams nebuvo atliekamos.

Netikslinga atskirai planuoti ir atlikti KPŽ projektų parengiamųjų ir baigiamųjų (viešinimo ir derinimo stadijų) etapų tikrinimą, kadangi, dažnu atveju būtų atliekamas tik formalus tikrinimas ar parengiamasis ir baigiamasis etapas atliktas teisės aktuose nustatytais terminais. KPŽ projektas nėra didelės apimties, daugeliu atvejų rengiamas vienam žemės sklypui ir jo parengimas neužtrunka ilgą laikotarpį, todėl įvertinti, ar KPŽ projektas parengtas laikantis visų teisės aktų reikalavimų, tikslinga kartu vertinant jo sprendinius bei projekto procedūras, t. y. prieš projekto tvirtinimą, o atskirų KPŽ projekto parengiamųjų ir baigiamųjų etapų tikrinimas padidintų administracinę naštą ir nebūtų efektyvus.

36. Mūsų nuomone, tokie tikrinimai turi būti planuojami ir atliekami, nes tai yra tam tikra nekokybiškų dokumentų rengimo prevencinė priemonė, pvz.: rengiant dokumentą galima patikrinti, ar buvo laikytasi visų teisės aktų reikalavimų ir esant neatitikimų jį pataisyti. Šiuo metu NŽT tai gali nustatyti tik gavusi skundą arba baigiamojo etapo tikrinimo stadijoje, taigi, tik tada, kai TP dokumentas būna perėjęs visus etapus, t. y. beveik parengtas.

VTPSI teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą planuoja tik parengiamuoju etapu ir ji nėra orientuota į didžiausias rizikas

37. Nustatėme, kad VTPSI 2016–2018 m. veiklos planuose³⁸ numatė tikrinimus tik parengiamuoju etapu, tačiau baigiamojo etapo viešinimo ir derinimo stadijose šių patikrinimų neplanavo ir pagal planą jų neatliko (žr. VTPSI paaiškinimą).

VTPSI paaiškinimas dėl Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo nuostatų taikymo

Manome, jog teisės aktai³⁹ Inspekcijai suteikia teisę spręsti, ar organizuoti baigiamojo etapo viešinimo ir derinimo stadijų metu atliktų procedūrų ir priimtų sprendimų planinius tikrinimus. Siekiant efektyviai naudoti turimus žmogiškuosius išteklius bei koncentruotis į kokybišką TP dokumentų tikrinimą baigiamojo etapo tikrinimo stadijos metu, Inspekcijos darbo planuose nebuvo suplanuota atlikti pirmiau nurodytus baigiamojo etapo viešinimo ir derinimo stadijų patikrinimus.

Papildomas šių stadijų tikrinimas, numatytas darbo planuose, būtų neefektyvus, kadangi minėtų procedūrų teisės aktuose įtvirtinta trukmė yra labai trumpa (trunka 15–20 darbo dienų) ir jos atliekamos eilės tvarka viena paskui kitą (viešinimas, derinimas, tikrinimas), todėl tikėtina, kad Inspekcijos veiksmai, tikrinant viešinimo stadiją arba derinimo stadiją, persidengtų su tikrinimu, atliekamu baigiamojo etapo tikrinimo stadijos metu. Be to, Inspekcijai nespėjus suplanuoti patikrinimų, jau galėtų būti pereita prie kitos stadijos. Taip pat pažymėtina, kad planavimo

³⁸ Veiklos planai, patvirtinti aplinkos ministro įsakymais: 2016-02-29 Nr. D1-147, 2017-05-31 Nr. D1-467, 2018-03-07 Nr. D1-172 ir departamentų darbo planai, patvirtinti Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos viršininko įsakymais: 2016-02-11 Nr. 1V-11; 2017-02-24 Nr. 1V-28, 2018-02-24 Nr. 1V-14.

³⁹ Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymas, 6 str. 1 d.

procesas yra dinamiškas, sprendiniai gali būti keičiami iki derinimo stadijos arba derinimo stadijos metu, todėl planinis baigiamojo etapo viešinimo ir derinimo stadijų tikrinimas gali būti neefektyvus ir tuo požiūriu, kad TP dokumentų sprendiniai jau gali būti pasikeitę, atsiradęs poreikis kartoti viešinimo procedūras iš naujo ir pan. Apčiuopiamas planavimo rezultatas atsiranda iš esmės derinimo stadijoje, po kurios iš karto visais atvejais atliekamas TP dokumentų tikrinimas TP valstybinę priežiūrą atliekančioje institucijoje.

38. Išanalizavę, kokius patikrinimus parengiamuoju etapu planavo VTPSI, nustatėme, kad ji planavo patikrinti 180-ies TP dokumentų sąlygų parengimo ir išdavimo atitiktį teisės aktų reikalavimams. Faktiškai patikrino 251, iš jų 47-iuose (19 proc.) nustatė pažeidimų. Beveik visi jie buvo konstatuoti dėl to, kad planavimo sąlygas išduodančios institucijos šių sąlygų laiku neišdavė. VTPSI minėtus pažeidimus laikė mažareikšmiais, o sąlygų neišdavusias institucijas informavo⁴⁰, kad ateityje joms bus taikoma administracinė atsakomybė.

Nustatėme ir tokių atvejų, kai VTPSI atlikusi patikrinimus nurodė planavimo organizatoriui TP proceso nevykdyti, nes jis nesikreipė į reikiamas institucijas dėl planavimo sąlygų išdavimo. Kai planavimo organizatorius pažeidimus pašalino, VTPSI leido TP dokumento rengimo procesą tęsti. Tai rodo, kad ji turi ir naudoja prevencines priemones parengiamojo etapo metu sustabdyti neteisingo ir nekokybiško dokumento tolesnį rengimą (žr. pavyzdį).

VTPSI atlikto patikrinimo pavyzdys

VTPSI 2017-10-18 patikrino planavimo sąlygų žemės sklypui išdavimo teisėtumą ir nustatė, kad planavimo organizatorius neįvykdė Teritorijų planavimo sąlygų išdavimo tvarkos aprašo 15 p. reikalavimų, t. y. nepateikė paraiškos sąlygoms kompleksinio teritorijų planavimo dokumentui rengti NŽT, Civilinės aviacijos administracijai ir Lietuvos kariuomenei. VTPSI planavimo organizatoriui nurodė nevykdyti planavimo proceso iki bus pašalinti TP reglamentuojantys teisės aktų pažeidimai.

39. Atkreipiame dėmesį, kad VTPSI atrinkdama TP dokumentus tikrinimui, netaikė rizikos vertinimo⁴¹ – juos atrinko patikrinimą atliekantis darbuotojas arba skyriaus vedėjas. Taip galėjo būti sudarytos sąlygos šališkiems ir neobjektyviems⁴² atrankos veiksams atsirasti. Siekdama spręsti šią problemą VTPSI nurodė, kad planuoja sukurti įrankį, kuriuo naudosis pagal rizikingumo vertinimo kriterijus atrenkant tikrintinus TP dokumentus.

TP valstybinė priežiūra tikrinimo stadijoje neparemta rizikos vertinimu

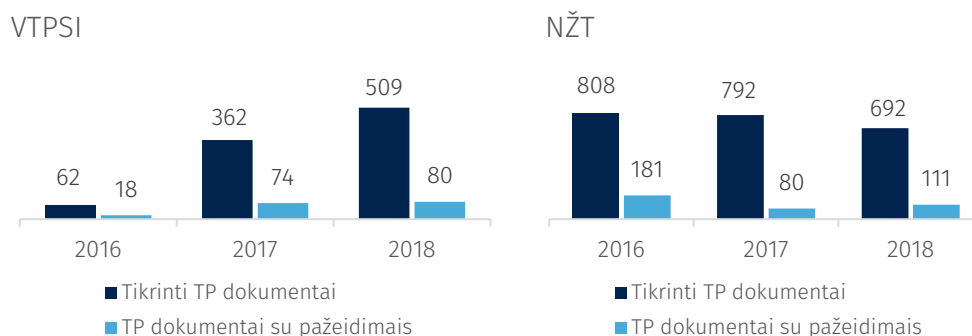
40. Audito metu nustatėme, kad 2016–2018 m. baigiamojo etapo tikrinimo stadijoje buvo patikrinti TP valstybinės priežiūros institucijoms pateikti TP dokumentai: VTPSI jų patikrino 904 ir 18 proc. nustatė pažeidimų, NŽT – 2292, iš jų 16 proc. buvo nustatyta pažeidimų (žr. 9 pav.). Iš visų patikrintų TP dokumentų trečdalis jų buvo parengti penkiose audituotose savivaldybėse.

⁴⁰ Pavyzdžiui, 2016-07-13 raštu Nr. (6.19)-2D-10061.

⁴¹ Viešojo administravimo įstatymas, 36² str. 1 d. 7 p.

⁴² Ten pat, 3 str. 2 p.

9 pav. Baigiamojo etapo tikrinimo stadijoje NŽT ir VTPSI patikrintų TP dokumentų skaičius, vnt.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal TPDRIS, ŽPDRIS duomenis ir NŽT pateiktą informaciją

41. Siekdami išsiaiškinti pažeidimų mastą ir sudėtį penkiose audituotose savivaldybėse, nustatėme, kad iš:

- VTPSI patikrintų 402 TP dokumentų 53-juose (13 proc.) nustatyta pažeidimų;
- NŽT patikrintų 574 TP dokumentų 83-juose (14 proc.) nustatyta pažeidimų.

Išanalizavę atliktų patikrinimų rezultatus nustatėme, kad dažniausi pažeidimai buvo konstatuoti dėl to, kad TP komisijos ne visada tinkamai atliko joms pavestas funkcijas.

42. Kaip minėta, audito metu išnagrinėję TP procesą nustatėme, kad visi rengiami TP dokumentai baigiamojo etapo derinimo stadijoje privalomai teikiami derinti TP komisijai (žr. 1.1, 1.2 poskyrius). Ji įpareigota patikrinti⁴³ ar dokumentai atitinka galiojančius aukštesnio ir to paties lygmens sprendinius; įvykdytos planavimo sąlygos ir kt.

Visi suderinti TP komisijoje dokumentai tikrinimo stadijoje teikiami tikrinti TP valstybinę priežiūrą atliekančiai institucijai, kuri turi patikrinti⁴⁴ ar tikrinamų dokumentų sprendiniai neprieštarauja aukštesnio lygmens TP dokumentams; parengiamojo etapo (tarp jų ir planavimo sąlygų išdavimas) ir viešinimo procedūros atitinka teisės aktų reikalavimus ir kt.

Taigi, tas pats TP dokumentas yra tikrinamas ir derinimo, ir tikrinimo stadijose. Tačiau, jei derinimo stadijoje dalyvaujančių institucijų atstovai visada tinkamai vykdytų jiems pavestas funkcijas, tikrinimo stadijoje atliekant TP valstybinę priežiūrą pažeidimų turėtų nebūti. Audito rezultatai parodė priešingą situaciją – TP valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos nustatė daugiausia tokių pažeidimų, kurie galėjo būti nustatyti TP dokumento derinimo metu, pvz.:

- Nepakanka duomenų, įrodančių, kad viešinimo procedūros atliktos tinkamai (VTPSI nustatė 36 proc. pažeidimų; NŽT – 52 proc.).

VTPSI ir NŽT nustatytų pažeidimų pavyzdžiai

- 2017-03-30 TP dokumentas buvo suderintas TP komisijoje ir perduotas tikrinti VTPSI. Ši patikrinusi jį 2017-04-07 nustatė, jog nėra pateikta duomenų, įrodančių, kad pakartotinai viešinant buvo atliktos visos viešinimo procedūros.

⁴³ Teritorijų planavimo įstatymas, 26 str. 6 d.

⁴⁴ Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymas, 6 str. 4 d.

- 2016-09-29 TP dokumentas buvo suderintas TP komisijoje ir perduotas tikrinti NŽT. Ši patikrinusi jį 2016-10-28 nustatė, kad nepateikti dokumentai, įrodantys, kad buvo atliktos visos viešinimo procedūros.

VTPSI ir NŽT nepritarė šių TP dokumentų teikimui tvirtinti.

- Nepateikti besiribojančių žemės sklypų savininkų ir naudotojų sutikimai (36 proc. pažeidimų nustatė VTPSI).

VTPSI nustatyto pažeidimo pavyzdys

2018-02-12 TP dokumentas suderintas TP komisijoje ir perduotas tikrinti VTPSI. Ši patikrinusi jį 2018-03-01 nustatė, jog nėra pateikta duomenų, kad gatvės savininkas neprieštarauja, jog jo nuosavybės teise valdoma gatvė naudotųsi tretieji asmenys. VTPSI nepritarė TP dokumento teikimui tvirtinti.

- Institucijos neišdavė sąlygų arba neatsižvelgta į jų reikalavimus (VTPSI nustatė 28 proc. pažeidimų, NŽT – 7 proc.).

NŽT nustatyto pažeidimo pavyzdys

2017-07-14 TP dokumentas buvo suderintas TP komisijoje ir perduotas tikrinti NŽT. Ši patikrinusi jį 2017-08-02 nustatė, kad nepateikta duomenų, įrodančių, kad buvo kreiptasi į Kultūros paveldo departamento teritorinį padalinį dėl planavimo sąlygų pateikimo ir projektas nederintas su šia institucija. NŽT nepritarė TP dokumento teikimui tvirtinti.

43. Kaip matyti, TP valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos nustačiusios TP dokumento pažeidimus, nepritarė jo teikimui tvirtinti. Nekokybiškas dokumentas, atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį, grąžinamas kartoti viešinimo ir kitų procedūrų, jį pakartotinai derinti turi TP komisija ir tikrinti TP valstybinę priežiūrą atliekanti institucija.

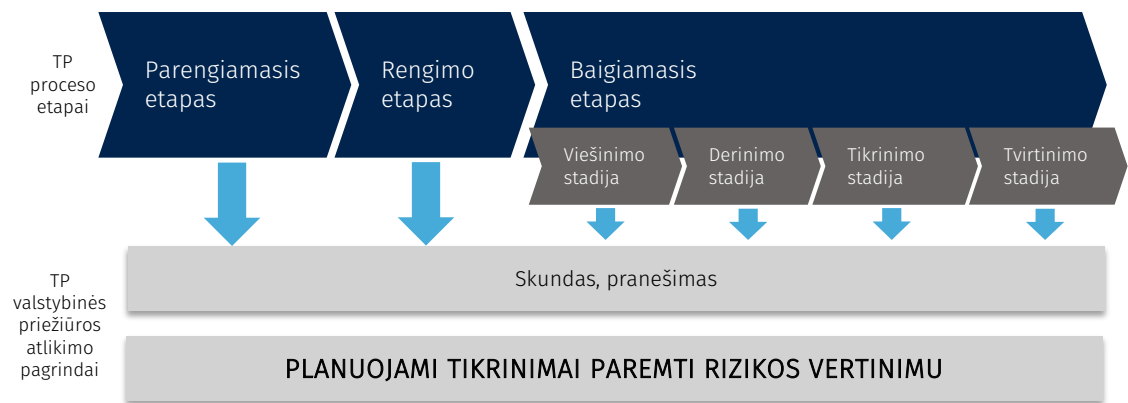
44. Mūsų nuomone, tikrinimo etape TP valstybinės priežiūros institucijų atliekamas privalomas visų TP dokumentų tikrinimas išsistiniu būdu gali būti netikslingas. TP valstybinė priežiūra, kaip ir visa ūkio subjektų veiklos priežiūra, turėtų būti atliekama remiantis rizikos vertinimu⁴⁵, t. y. priežiūros veiksmai pirmiausia turėtų būti nukreipiami didžiausios rizikos atvejams šalinti. Be to, turi būti nustatyti⁴⁶ priežiūros prioritetai, vertinimu paremti planuojamų tikrinti ūkio subjektų sąrašų sudarymo kriterijai, neplaninių patikrinimų atlikimo pagrindai, ne pagal planą atliktų tikrinamųjų atrankos kriterijai ir kt.

Taip planuojama ir rizikos vertinimu paremta TP valstybinė priežiūra (žr. 10 pav.) sudarytų galimybes ankstyvose TP proceso stadijose sustabdyti nekokybiškų TP dokumentų rengimą, be to, sutrumpintų TP procesą, mažintų administracinę naštą viešajame sektoriuje ir leistų sutaupyti visų jame dalyvaujančiųjų išteklius.

⁴⁵ Viešojo administravimo įstatymas, 36² str. 1 d. 7 p.: ūkio subjektų veiklos priežiūra atliekama vadovaujantis šiais principais: 7) rizikos vertinimo (priežiūrą atliekančių subjektų veiksmai pirmiausia nukreipiami didžiausios rizikos atvejams šalinti, riziką siejant su žalos teisės normų saugomoms vertybėms atsiradimo tikimybe ir šios žalos dydžiu bei mastu).

⁴⁶ Vyriausybės 2010-05-04 nutarimu Nr. 511 patvirtintas Institucijų atliekamų priežiūros funkcijų optimizavimo gairių aprašas, 7.12 p.

10 pav. Auditorių siūlomi TP valstybinės priežiūros atlikimo pagrindai

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal teisės aktų nuostatas ir audito rezultatus

45. VTPSI nuomone, baigiamojo etapo tikrinimo stadija, kurios metu privalomai turi būti patikrinami visi TP dokumentai, yra svarbi ir reikalinga, kadangi teritorijų planavimas sukelia ne tik reikšmingas pasekmes, t. y. sudaro sąlygas veiklos vystymui, tačiau turi užtikrinti ir tinkamą suinteresuotų šalių įtraukimą per teisėtai vykdomas viešo svarstymo ir derinimo procedūras. Atsisakius TP dokumentų tikrinimo baigiamojo etapo tikrinimo stadijoje, atsiranda rizika, jog dokumentai, kurie buvo parengti su pažeidimais, gali sąlygoti tiek pat neteisėtų statybos atvejų, iš kurių valstybei gali kilti didelė žala. Todėl svarstytinas TP valstybinės priežiūros atlikimo apimties klausimas baigiamojo etapo tikrinimo stadijos metu, siekiant nedubliuoti identiškų veiksmų atlikimo TP dokumentų derinimo ir tikrinimo stadijose.
46. Kad institucijų vykdoma priežiūros veikla turi būti orientuota į didžiausias rizikas ir planuojama remiantis rizikos vertinimu, patvirtina ir užsienio šalių ekspertai. Pagal tarptautinę gerąją praktiką turi būti užtikrinta, kad priežiūros institucija naudotų rizikos vertinimo kriterijus ir atliktų ūkio subjektų reitingavimą. Atsižvelgdama į vertinimo rezultatus, šią priežiūrą vykdanči institucija turėtų taikyti skirtingas patikrinimų strategijas, pagrįstas įmonių elgesiu ir istorija⁴⁷.

3. INFORMACIJA APIE VALSTYBĖS BENDROJO PLANO PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMĄ YRA NEPATIKIMA

47. Valstybės teritorijos bendrojo plano ir valstybės teritorijos dalių bendrųjų planų sprendinių įgyvendinimo stebėseną siekiama kaupti ir analizuoti informaciją apie TP dokumentų sprendinių įgyvendinimą, analizuoti teritorijos raidos tendencijas, vykdyti teritorijų planavimo aplinkos pokyčių vertinimą ir tobulinti TP dokumentų sprendinius. Šia stebėseną pavesta atlikti Aplinkos ministerijai⁴⁸.

⁴⁷ Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos 2014 m. ataskaita „Regulatory Enforcement and Inspections“.

⁴⁸ Teritorijų planavimo įstatymas, 7 str. 3 d. 7 p.

48. Kokybiška ir laiku atliekama stebėseną, leidžianti turėti aktualią informaciją apie Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano įgyvendinimą, sudaro sąlygas priimti aktualius, argumentuotus ir tinkamus sprendimus, būtinus įgyvendinant bendrųjų planų sprendinius ir supažindinant visuomenę su stebėsenos rezultatais.

TP stebėsenos procese dalyvaujančios institucijos ir stebėsenos rezultatų pateikimo periodiškumas pateikiami 11 pav.

11 pav. Kompleksinių teritorijos planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo stebėsenos procesas

	Valstybės lygmuo	Savivaldybės lygmuo
Kokie TP dokumentai?	Valstybės teritorijos ir jos dalių bendrieji planai	Savivaldybių ir jų dalių bendrieji planai
Kas organizuoja?	Aplinkos ministerija	Savivaldybių institucijos
Kaip dažnai?	Stebėsenos ataskaitos ne rečiau kaip kas 5 metai	Stebėsenos ataskaitos ne rečiau kaip kas 2 metai
Kas kontroliuoja?	Aplinkos ministerija	Aplinkos ministerija
Kokia sistema naudojama?	Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo stebėsenos informacinė sistema	

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal teisės aktus

49. Siekiant greičiau ir kokybiškiau valdyti valstybės TP procesus, 2015 m. buvo įdiegta TPSIS. Ja siekiama valstybės teritorijos bendrojo plano organizatoriams centralizuotai teikti informaciją apie plano įgyvendinimo rezultatus ir vykdyti jo sprendinių įgyvendinimo stebėjimą ir vertinimą. Aplinkos ministerijos pateiktais duomenimis, TPSIS kūrimas kainavo 289,6 tūkst. Eur, o 2017 m. atliktas koregavimas – 40 tūkst. Eur.
50. TPSIS tvarkytojais paskirtos Aplinkos ministerija ir savivaldybių administracijos⁴⁹. Jos privalo užtikrinti, kad duomenys sistemoje būtų tinkami priimti sprendimus dėl TP, t. y. teisingi, tikslūs, išsamūs ir nuolat atnaujinami⁵⁰. Be to, šios institucijos numatytais terminais privalo pateikti bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėsenos ataskaitas.

⁴⁹ Aplinkos ministro 2011-12-29 įsakymu Nr. D1-1056 patvirtinti Teritorijos planavimo stebėsenos informacinės sistemos nuostatai, 10 p.

⁵⁰ Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymas, 34 str. 6 d. 1 p.

Ne visi Teritorijų planavimo stebėsenos informacinės sistemos duomenys yra tikslūs

51. Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano sprendinių įgyvendinimui Vyriausybė patvirtino⁵¹ 119 priemonių⁵². Išanalizavę TPSIS pateiktą informaciją apie šių sprendinių įgyvendinimą nustatė⁵³, kad 58 proc. jos yra netiksli (žr. 2 lentelę).

2 lentelė. Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano sprendinių įgyvendinimas

Sritis	Priemonių veiksmų skaičius, iš viso	Priemonių / veiksmų, kurių informacija netiksli, skaičius (proc.)
Urbanistinės sistemos optimizavimas	18	9 (50)
Kraštovaizdžio naudojimas ir apsauga	26	9 (35)
Bioprodukcinio ūkio teritorijos	9	8 (89)
Rekreacinės teritorijos	6	3 (50)
Techninė infrastruktūra	114	65 (57)
Kitos funkcinės teritorinės struktūros	13	11 (85)
Integruotos raidos strategija	7	6 (85)

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal TPSIS duomenis

52. Kaip matyti, šešiose (iš 7) srityse daugiau kaip pusė TPSIS pateiktos informacijos apie priemonių įgyvendinimo būklę yra netiksli. Dažnai priemonė TPSIS pateikiama kaip įgyvendinta, nors kai kurios jos dalys nurodomos kaip nepradėtos vykdyti (žr. pavyzdį).

Netikslios informacijos TPSIS pavyzdžiai

- Priemonė – parengti savivaldybių teritorijų bendruosius planus. Atsakingi vykdytojai – savivaldybių administracijos, įgyvendinimo laikotarpis – 2003–2008 m.

Pagal TPSIS informaciją⁵⁴ matyti, kad tik 18 savivaldybių šią priemonę įgyvendino, o 42 nepradėjo vykdyti, bet faktiškai visos 60 savivaldybių šiuos planus yra patvirtinusios. Pvz., TPSIS nurodyta:

- faktiškai Vilniaus m. savivaldybė bendrąjį planą yra patvirtinusi 2007-02-14, bet TPSIS rodo, kad jis nepradėtas rengti;
- faktiškai Vilniaus r. savivaldybė bendrąjį planą yra patvirtinusi 2009-09-30, bet TPSIS rodo, kad jis nepradėtas rengti.

- Priemonė – parengti ir įgyvendinti gamtinio karkaso ir ekologinio tinklo regioninės ir vietinės svarbos struktūrų teritorijų tvarkymo planus. Šios priemonės atsakingi vykdytojai – savivaldybės ir Aplinkos ministerija, įgyvendinimo laikotarpis – 2009–2020 m.

Pagal minėtą TPSIS informaciją, priemonė nepradėta vykdyti. Analizuojant informaciją apie jos įgyvendinimą pagal vykdytojus nurodoma, kad jau įgyvendino Kauno m. ir Panevėžio m. savivaldybės, vykdo Klaipėdos m., Biržų r., Kauno r., Klaipėdos r. ir Utenos r. savivaldybės. Kaip neįgyvendintą priemonę pateikia Plungės r. savivaldybė.

⁵¹ 2003-12-09 nutarimas Nr. 1568 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano įgyvendinimo priemonių plano patvirtinimo“.

⁵² Kai kurių priemonių įgyvendinimui numatytas ne vienas veiksmas. Nustatyta, kad jų iš viso patvirtinta 193.

⁵³ Lietuvos Respublikos teritorijos TPDR Nr.: T00052507 (100002000075) sprendinių įgyvendinimo stebėsenos ataskaitos informacija (2018-09-06 duomenimis).

⁵⁴ TPSIS sugeneruota 2013–2018 m. Lietuvos Respublikos teritorijos TPDR Nr.: T00052507 (100002000075) sprendinių įgyvendinimo stebėsenos ataskaita.

53. TPSIS duomenų netikslumai rodo, kad duomenų tvarkytojai neužtikrino, kad būtų pateikta aktuali informacija apie priemonės įgyvendinimą. Viena priežastis – neturi TPSIS priegios⁵⁵ (žr. pavyzdį).

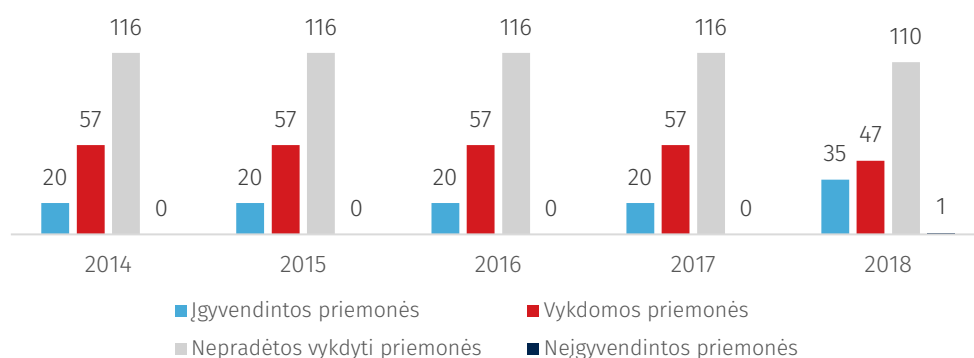
Aplinkos ministerijos paaiškinimas

Priežastys, kodėl savivaldybės nesuvedė duomenų: keturios iš jų nėra pateikusios Aplinkos ministerijai duomenų apie asmenis, atsakingus už informacijos apie sprendinių įgyvendinimo programų vykdymą teikimą TPSIS.

Aplinkos ministerija 2015–2016 m. raštais⁵⁶ kreipėsi į savivaldybes dėl aktualių duomenų pateikimo TPSIS, bet, kaip matyti, to nepakako, kad duomenys būtų tikslūs, patikimi.

54. Kadangi TPSIS esanti informacija apie bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo priemonių būklę gali būti naudinga ir naudojama visuomenės ir kitų institucijų⁵⁷, todėl TPSIS yra sudaryta galimybė visiems besidomintiems susipažinti su ja. Audito metu, pagal TPSIS esančius duomenis sugeneravome ataskaitą apie priemonių įgyvendinimą (žr. 12 pav.).

12 pav. TPSIS 2019-03-27 duomenys apie bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo priemonių įgyvendinimą

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal TPSIS sugeneruotą 2013–2018 m. Lietuvos Respublikos teritorijos TPDR Nr.: T00052507 (100002000075) sprendinių įgyvendinimo stebėsenos ataskaitą

Kaip matyti iš 12 pav. pateiktų duomenų, 2018 m. 110 (iš 193) priemonių nebuvo pradėtos vykdyti. TPSIS sugeneruota ataskaita rodo, kad įgyvendinant priemones pokyčių 2014–2017 m. iš viso nebuvo. Tai dar kartą patvirtina, kad TPSIS informacija yra netiksli, ji nėra laiku atnaujinama.

55. Kai TPSIS pateikiama informacija yra netiksli, ja negali pasitikėti ir tinkamai pasinaudoti nei visuomenė, nei suinteresuotos institucijos. Dėl netikslių duomenų gali būti formuojama nepagrįstai neigiama visuomenės nuomonė apie Lietuvos teritorijos bendrojo plano priemonių įgyvendinimą.

⁵⁵ Neringos, Pasvalio r., Visagino m., Šalčininkų r.

⁵⁶ 2015-03-17 Nr. (14-2)-D8-1983 „Dėl Savivaldybės bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo programos patvirtinimo ir įkėlimo į TPSIS“, 2016-10-25 Nr.(14-2)-D8-8052 „Dėl duomenų apie Savivaldybės bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo programos priemonių plano įgyvendinimo rezultatus pateikimo“.

⁵⁷ Aplinkos ministro 2014-01-07 įsakymu Nr. D1-21 patvirtintas Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo stebėsenos turinio ir stebėsenos atlikimo tvarkos aprašas, 5 ir 24 p.

Parengtos ne visos planuotos bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėsenos ataskaitos

56. Siekiant, kad būtų matomi valstybės ir savivaldybių bendrųjų planų stebėsenos rezultatai, Aplinkos ministerija ir savivaldybės įpareigos periodiškai⁵⁸ rengti stebėsenos ataskaitas. Jų svarbą patvirtina tai, kad pagal jose pateiktas išvadas ši ministerija ir savivaldybės įpareigos keisti ar koreguoti bendruosius planus⁵⁹.
57. Aplinkos ministerijai pavesta vykdyti Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėseną ir rengti jos ataskaitas. Ministerija informavo, kad, vykdydama stebėseną, informaciją apie įgyvendinimo priemonių plano vykdymą kasmet teikdavo Vyriausybei kartu su ataskaitomis apie jų programų vykdymą. Taip pat nurodė, kad informacija apie šių priemonių vykdymą 2015 m. buvo suvesta į TPSIS. Įsigaliojus Teritorijų planavimo įstatymo pakeitimams, turėjo būti parengta 2014–2018 m. stebėsenos ataskaita. Ministerija nurodė, kad ją rengti netikslinga, nes ruošiant naująjį Lietuvos Respublikos teritorijos bendrąjį planą yra įvertinta galiojančio bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo esama būklė (žr. pavyzdį).

Aplinkos ministerijos paaiškinimas

Kadangi Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas baigia galioti 2020 m., todėl buvo būtina atlikti šio plano sprendinių įgyvendinimo esamos būklės įvertinimą. Buvo išanalizuoti duomenys apie šio plano priemonių plano įgyvendinimą, apžvelgta teritorijos erdvinės raidos būklė, bendrojo plano sprendinių įgyvendinimas, pateikta išsami rodiklių koreliacijos ataskaita, tačiau atskirai įgyvendinimo priemonės nerinktos. Aplinkos ministerijos nuomone, parengta šio plano sprendinių įgyvendinimo esamos būklės analizė atspindi valstybės teritorijos raidos pokyčius, tendencijas ir atskleidžia probleminius aspektus aukštesniu lygmeniu, nei atskirų priemonių įvykdymas.

Parengus esamos būklės įvertinimą (analizę) laikytina, kad Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo ataskaita atlikta, todėl rengti šio plano priemonių plano įgyvendinimo ataskaitą netikslinga.

Duomenys apie valstybės bendrojo plano priemonių plano vykdymą skelbiami TPSIS. Galiojant šiam planui, duomenų apie priemonių plano vykdymą ankstesni rengėjai nesuvedė, todėl 2020 m., baigiant galioti planui, nutarta apibendrinančios informacijos apie šių priemonių plano vykdymą nerengti.

58. Tai, kad Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano įgyvendinimo stebėseną nebuvo atliekama, nurodyta 2019 m. parengtoje Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano esamos būklės analizėje⁶⁰, kuri yra vienos iš šiuo metu rengiamo naujo bendrojo plano parengiamojo etapo stadijų rezultatas.
59. Kaip minėta, savivaldybės nuo 2014 m. įpareigos minėtas stebėsenos ataskaitas parengti ne rečiau kaip kas dveji metai⁶¹, t. y. iki šiol jų turėjo parengti ne mažiau kaip po dvi. Audito metu nustatėme, kad 2014–2017 m. beveik pusė savivaldybių (26⁶² iš 60) šių ataskaitų į

⁵⁸ Teritorijų planavimo įstatymas, 29 str. 5 d.: „Valstybės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo stebėsenos ataskaita parengiama ne rečiau kaip kas 5 metai. Savivaldybės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo stebėsenos ataskaita parengiama ne rečiau kaip kas 2 metai.“

⁵⁹ Ten pat, 29 str. 7 d.

⁶⁰ UAB TAEM Urbanistai, „Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas. Esamos būklės analizė“, 2019 m. (<http://www.bendrasisplanas.lt/esamos-bukles-analize-2/>).

⁶¹ Teritorijų planavimo įstatymas, 29 str. 5 d.

⁶² Akmenės, Jonavos, Joniškio, Kėdainių, Kupiškio, Marijampolės, Panevėžio, Pasvalio, Radviliškio, Rokiškio, Skuodo, Tauragės, Vilkaviškio, Vilniaus, Šalčininkų, Šilalės rajonų, Alytaus, Panevėžio, Visagino miestų ir Rietavo, Druskininkų, Elektrėnų, Kalvarijos, Kazlų Rūdos, Neringos ir Pagėgių.

TPSIS nepateikė, o iš jų 16 savivaldybių⁶³ iš viso jų nerengė. Dažniausios savivaldybių nurodomos priežastys: finansinių ir žmogiškųjų išteklių stoka (žr. pavyzdį).

Savivaldybių nurodytų priežasčių pavyzdžiai

- Rietavo savivaldybė nurodė, kad 2015–2017 m. neparengė stebėsenos ataskaitų dėl žmogiškųjų ir finansinių išteklių stokos. Šiuo metu savivaldybė yra įsigijusi stebėsenos ataskaitos parengimo paslaugą.
- Šalčininkų r. savivaldybė paaiškino, kad stebėsenos ataskaitos neparengė dėl lėšų stokos.

Detali informacija apie savivaldybių parengtas stebėsenos ataskaitas pateikiama 4 priede.

60. Taigi, TPSIS pateikiant netikslią informaciją apie valstybės bendrojo plano įgyvendinimo priemonių įgyvendinimą ir nerengiant plano sprendinių įgyvendinimo stebėsenos ataskaitų, nėra galimybės šio plano organizatoriams centralizuotai stebėti ir analizuoti jo įgyvendinimo rezultatus bei greičiau ir kokybiškiau valdyti valstybės TP procesus.
61. Aplinkos ministerijos nuomone, esama Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėsenos sistema yra netinkama ir keistina (žr. pavyzdį).

Aplinkos ministerijos nuomonė

Vertėtų peržiūrėti Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėsenos procedūras ir nustatyti, kad sprendinių įgyvendinimo rodikliai būtų tvirtinami kartu su sprendiniais, atsisakant nepasiteisinusių instrumentų, tokių kaip šio plano įgyvendinimo priemonių plano tvirtinimas ir jo vykdymo stebėsenos. Rengiant naują Lietuvos Respublikos teritorijos bendrąjį planą, turėtų būti suformuluota sprendinių įgyvendinimo programa ir stebėsenos rodiklių, pagal kuriuos būtų galima sistemaiškai stebėti valstybės erdvinės raidos būklę, tendencijas kokybinius ir kiekybinius aplinkos pokyčius ir juos vertinti ekonominiais, socialiniais, aplinkosauginiais, ir kultūriniais aspektais, sistema, kuri turėtų būti integruota į bendrą strateginių dokumentų stebėsenos sistemą. Šalies teritorijos raidos rodiklių stebėsenos turėtų padėti suprasti, kokių iššūkių kyla vystant teritorijas ir su kokiomis problemomis susiduriama.

Šie rodikliai turėtų būti bendrais Lietuvos strateginiais rodikliais, atsižvelgiant į Valstybės pažangos strategiją, Nacionalinę pažangos programą, kitas strategijas, Jungtinių Tautų Darnaus vystymosi tikslus ir rodiklius. Kiekybiniai ir kiekybiniai rodikliai ir jų taikymo sistema turėtų būti įdiegti į bendrą strateginių dokumentų stebėsenos sistemą, atitinkamai modernizuojant ar tobulinant su TP susijusias informacines sistemas ir (ar) visiškai integruojant į šią sistemą TPSIS.

62. Šiuo tikslu Aplinkos ministerija įgyvendina projektą „Pažangių elektroninių paslaugų, susijusių su teritorijų planavimu, plėtra“, kurio tikslas – sudaryti kokybiško teritorijų planavimo proceso ir jo stebėsenos prielaidas, užtikrinti sklandų ir patogų el. paslaugų teikimą. Siekiama sukurti teritorijų planavimo proceso ir jo stebėsenos interneto portalą, suteikiantį atitinkamų paslaugų gavėjams visų su teritorijų planavimu ir jo stebėjimu susijusių elektroninių paslaugų bendrą prieigą⁶⁴. Planuojama projekto pabaiga – 2020 m. Anot Aplinkos ministerijos, TPSIS modernizavus ataskaitų formavimo ir peržiūros funkcijas, palengvės TP stebėsenai reikalingos informacijos surinkimas. Realizavus sprendinių įgyvendinimo sutarčių tvarkymo ir stebėsenos funkcijas, būtų galima centralizuotai stebėti, kaip įgyvendinamos sprendinių įgyvendinimo sutartys. TPSIS papildžius naujais rodikliais ir modifikavus rodiklių peržiūros žemėlapyje funkcijas, atsirastų galimybė vykdyti sprendinių įgyvendinimo sutarčių ir jų vykdymo eigos analizę, analizuoti

⁶³ Jonavos r., Joniškio r., Kalvarijos, Kazlų Rūdos, Kupiškio r., Marijampolės r., Neringos, Pagėgių, Panevėžio r., Rietavo, Skuodo r., Vilkiškio r., Vilniaus r., Visagino m., Šalčininkų r., Šilalės r.

⁶⁴ http://www.esinvesticijos.lt/lt/paraaiskos_ir_projektai/pazangiu-elektroniniu-paslaugu-susijusiu-su-teritoriju-planavimu-pletra-eptp.

papildomus statistinius rodiklius. Įgyvendinus šį projektą tikimasi, kad TP procesas taps dar spartesnis ir skaidresnis.

63. Dabartinis Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas baigs galioti 2020 metais. Tad iki šio termino turi būti parengtas naujas strateginis dokumentas, kuris taps pagrindiniu šalies vystymosi dokumentu ⁶⁵. Todėl labai svarbu užtikrinti naujo bendrojo plano įgyvendinimo stebėseną ir, atsižvelgiant į sukaupią patirtį, naudoti tinkamas priemones, kurios padėtų Vyriausybei, formuojančiai valstybės politiką TP srityje, priimti tinkamus sprendimus.

⁶⁵ Suformuluoti dokumento sprendiniai galios iki 2030 metų, o pasiūlyta vizija – iki 2050 metų.

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Rekomen- dacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai*	Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data*
1.	Siekiant laiku ir kokybiškai parengti teritorijų planavimo dokumentus:			
1.1.	numatyti priemones automatinių pritarimų atvejų mažinimui ir sklandaus teritorijų planavimo proceso užtikrinimui;	Aplinkos ministerija	1. Inicijuoti Teritorijų planavimo įstatymo 26 str. pakeitimą: numatyti, kad planavimo sąlygas turėjusios išduoti, bet neišdavusios, institucijos privalomai dalyvauja derinimo procedūroje, taip prisiimdamos atsakomybę net ir automatinio pritarimo atveju pagal jų kompetenciją ir užtikrinamos sklandų procesą. 2. Atsižvelgiant į numatomus Teritorijų planavimo įstatymo pakeitimus, įpareigoti VTPSI pertvarkyti TPDRIS, užtikrinant Teritorijų planavimo įstatymo 26 str. 4 d. įgyvendinimą – papildomai Teritorijų planavimo komisijoje gali dalyvauti tik planavimo sąlygas išdavusių ir turėjusių išduoti, bet neišdavusių, institucijų atstovai. 3. Įpareigoti VTPSI, remiantis rizikos vertinimu, atlikti TPDRIS vykdomų procesų procedūrų (planavimo sąlygų išdavimo ir derinimo) stebėseną ir, nustačius pakartotinių pažeidimų, susijusių su „automatiniais pritarimais“, taikyti administracinio poveikio priemones.	2020
1.2.	numatyti priemones, užtikrinančias tų pačių institucijų dalyvavimą išduodant planavimo sąlygas ir vėliau derinant teritorijų planavimo dokumentą, kad būtų sumažintas taisytinų dokumentų skaičius po derinimo stadijos;	Aplinkos ministerija	1. Kartu su Žemės ūkio ministerija išnagrinėti galimybę modifikuoti TPDRIS ir ŽPDRIS, užtikrinant sąlygą, kad tos pačios institucijos dalyvautų išduodant planavimo sąlygas ir vėliau derinant teritorijų planavimo dokumentą. 2. Įpareigoti VTPSI pertvarkyti TPDRIS, užtikrinant Teritorijų planavimo įstatymo 26 str. 4 d. įgyvendinimą – papildomai Teritorijų planavimo komisijoje gali dalyvauti tik planavimo sąlygas išdavusių ir turėjusių išduoti, bet neišdavusių institucijų atstovai.	2020
1.3.	numatyti papildomas priemones, užtikrinančias, kad viešinimo procesas atitiktų nustatytus reikalavimus;	Aplinkos ministerija	1. Kartu su Žemės ūkio ministerija išnagrinėti galimybę modifikuoti TPDRIS ir ŽPDRIS: numatyti priemones, užtikrinančias tinkamą viešinimo proceso dokumentavimą.	2020
1.4.	numatyti papildomas priemones, kad tvirtinant ir registruojant teritorijų	Aplinkos ministerija	Inicijuoti Teritorijų planavimo įstatymo pakeitimą dėl detaliųjų planų tvirtinimui nustatyto 5 darbo dienų termino pailginimo bei TPDRIS parengtų ir patvirtintų teritorijų planavimo dokumentų automatinio registravimo.	2020

Rekomendacijos eilės numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai*	Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data*
	planavimo dokumentus, būtų laikomasi nustatytų terminų;			
1.5.	teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą atlikti remiantis rizikos vertinimu, kad būtų mažinama administracinė našta ir efektyviai naudojami ištekliai.	Aplinkos ministerija	Kartu su Žemės ūkio ministerija įpareigoti VTPSI ir NŽT darbo planuose numatyti, kad parengiamojo ir rengimo etapuose teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą būtų atliekama remiantis rizikos vertinimu (pagal gautų skundų analizę, pagal TPDRIS ir ŽPDRIS vykdomų procesų procedūrų (planavimo sąlygų išdavimo ir derinimo) peržiūrą nustatytus pakartotinus pažeidimus, susijusius su „automatiniais pritarimais“ ir pan.)	2020
2.	Rengiant naują Lietuvos Respublikos teritorijos bendrąjį planą, suformuluoti jo stebėsenos rodiklių sistemą, pagal kurią būtų galima stebėti valstybėje vykstančius aplinkos pokyčius ir juos vertinti ekonominiiais, socialiniais, aplinkosauginiais, kultūriniais aspektais.	Aplinkos ministerija	Inicijuoti Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėsenos rodiklių sistemos parengimą, kad būtų galima vienodai sistemingai stebėti valstybės teritorijoje vykstančius kokybinius ir kiekybinius aplinkos pokyčius ir juos vertinti. Inicijuoti teisės aktų pakeitimus: nustatyti, kad kartu su valstybės bendrojo planu būtų tvirtinama jo sprendinių įgyvendinimo programa.	2022

* – priemonės ir terminus rekomendacijoms įgyvendinti pateikė Aplinkos ministerija.

Atstovai ryšiams, atsakingi už Valstybės kontrolės informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą plane nustatytais terminais:

Statybos ir teritorijų planavimo politikos grupės vyresnioji patarėja Algė Staniūnaitė – Tonkich, el. p. alge.staniunaite-tonkich@am.lt, tel. 8 706 63612;

Statybos ir teritorijų planavimo politikos grupės vyresnioji patarėja Algimantė Treinienė, el. p. algimante.treiniene@am.lt, tel. 8 706 63623.

Departamento direktorius

Julius Lukošius

Vyriausioji valstybinė auditorė

Kristina Vaivadienė

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
„Teritorijų planavimas“
1 priedas

Santrumpos ir sąvokos

TP – teritorijų planavimas

VTPSI – Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos

NŽT – Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos

TPSIS – Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo stebėsenos informacinė sistema

TPDRIS – Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinė sistema

ŽPDRIS – Žemėtvarkos planavimo dokumentų rengimo informacinė sistema

TPDR – Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų registras

KPŽ projektas – kaimo plėtros žemėtvarkos projektas

Teritorijų planavimo dokumentai – kompleksinio (bendrieji ir detalieji planai) ir specialiojo teritorijų planavimo dokumentai, kuriuose grafiškai ir raštu pateikiami teritorijų naudojimo, tvarkymo, apsaugos priemonių, teritorijų vystymo reikmių ir sąlygų sprendiniai⁶⁶.

Teritorijų planavimo dokumento sprendinys – grafiškai ir raštu išreikštas teritorijų planavimo uždavinių sprendimo rezultatas.

Kompleksinis teritorijų planavimas – teritorijų planavimas jų erdvinio vystymo kryptims, naudojimo ir apsaugos prioritetams nustatyti.

Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentai – teritorijų planavimo dokumentai, kuriuose pagal teritorijų planavimo lygmenį ir uždavinius nustatomas planuojamų teritorijų erdvinis vystymas ir svarbiausi naudojimo ir apsaugos reikalavimai arba reglamentas.

Specialusis teritorijų planavimas – teritorijų planavimas tam tikroms veikloms reikalingų teritorijų ir saugomų teritorijų naudojimo, tvarkymo ir (ar) apsaugos priemonėms nustatyti.

Specialiojo teritorijų planavimo dokumentai – teritorijų planavimo dokumentai, kuriuose pagal teritorijų planavimo lygmenį ir uždavinius nustatomos tam tikroms veikloms planuojamų teritorijų naudojimo, tvarkymo ir (ar) apsaugos priemonės.

⁶⁶ Sąvokų šaltiniai – Teritorijų planavimo įstatymas, 2 str., Žemės įstatymas, 2 str.

Bendrasis planas – kompleksinio teritorijų planavimo dokumentas, kuriame pagal teritorijų planavimo lygmenį ir uždavinius nustatoma planuojamos teritorijos erdvinė struktūra ir teritorijos naudojimo privalomosios nuostatos ir reikalavimai bei apsaugos principai.

Detalusis planas – urbanizuotos arba urbanizuojamos teritorijos vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentas, kuriame nustatomas teritorijos naudojimo reglamentas.

Teritorijos planavimo sąlygos – planuojamai teritorijai taikomos ūkio šakų plėtros programų ir kitų strateginio planavimo dokumentų nuostatos, aukštesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentų sprendiniai ir teisės aktais pagrįsti planavimo sąlygas pateikiančios institucijos reikalavimai dėl teritorijų planavimo dokumentuose būtinų nustatyti privalomųjų nuostatų, privalomųjų reikalavimų ar teritorijos naudojimo reglamentų, taip pat inžinerinių tinklų ir susisiekimo komunikacijų prisijungimo reikalavimai.

Teritorijų planavimo organizatoriai – Vyriausybės įgalioti viešojo administravimo subjektai, savivaldybių administracijų direktoriai, įstatymų nustatyti asmenys, organizuojantys teritorijų planavimo dokumentų rengimą, derinimą, tikrinimą, viešinimo procedūras ir teikimą tvirtinti.

Žemėtvarkos projektas – žemėtvarkos planavimo dokumentas, kuriame išdėstyta kaimo vietovių žemės naudojimo ir apsaugos koncepcija ir konkrečios tvarkymo priemonės.

Kaimo plėtros žemėtvarkos projektas – TP dokumentas, rengiamas siekiant kompleksiškai suplanuoti žemės naudmenų sudėties pakeitimą, miško sodinimą, kitą su žemės ūkiu susijusią veiklą ir suformuoti žemės ūkio ir alternatyviosios veiklos subjektų žemės valdas.

Audito apimtis ir metodai

Audito apimtis

Audito tikslas – įvertinti, ar sukurta sistema leidžia užtikrinti darnų ir efektyvų teritorijų planavimą.

Pagrindiniai audito klausimai:

- ar teritorijų planavimo dokumentai rengiami laikantis nustatytų reikalavimų;
- ar teritorijų planavimo valstybinė priežiūra užtikrina kokybiškų teritorijų planavimo dokumentų parengimą;
- ar sprendimus priimančios institucijos disponuoja patikima informacija, būtina formuojant teritorijų planavimo politiką.

Audituojami subjektai:

- Aplinkos ministerija, formuojanti valstybės politiką ir koordinuojanti jos įgyvendinimą teritorijų planavimo srityje, organizuojanti valstybės teritorijos bendrojo plano, valstybės teritorijos dalių bendrųjų planų ir valstybės lygmens specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimą, atliekanti valstybės teritorijos bendrojo plano ir valstybės teritorijos dalių bendrųjų planų sprendinių įgyvendinimo stebėseną.
- Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos, atliekanti teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą.
- Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, atliekanti teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą žemėtvarkos schemų ir kaimo plėtros žemėtvarkos projektų rengimo atvejais.
- Savivaldybės pagal atranką: Kauno, Palangos, Vilniaus miestų, Vilniaus ir Klaipėdos rajonų. Taikyti atrankos kriterijai: parengtų TP dokumentų skaičius, parengtų TP dokumentų 1000 savivaldybės gyventojų skaičius, TP dokumentų rengimo trukmės vidurkis, TP dokumentų registravimo trukmės vidurkis, atsisakytų derinti, tikrinti ar tvirtinti TP dokumentų skaičius, nutrauktų TP dokumentų skaičius, patikrinimo aktų su išvada nepritarti parengtam TP dokumentui skaičius, Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano įgyvendinimo priemonių plano vykdymas.

Audituojamas 2015–2018 m. laikotarpis. Siekiant įvertinti pokyčius ir palyginti duomenis, kai kuriais atvejais buvo naudoti 2014 m. duomenys.

Atsižvelgdami į tai, kad šiuo metu yra rengiamas naujas Lietuvos teritorijos bendrasis planas, audito metu nevertinome, ar žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentai atitinka aukštesnio lygmens dokumentus ir dera tarpusavyje. Nevertinome ir žemės valdų projektų rengimo proceso, nes nuo 2014 m. jiems netaikomos Teritorijų planavimo įstatymo nuostatos, o specialiosios žemės naudojimo sąlygos nėra teritorijų planavimo

dokumentų dalis. Seime priimti įstatymų pakeitimai⁶⁷, kuriais numatyta su žemės sklypų formavimu ir pertvarkymu susijusias funkcijas perduoti savivaldybėms. Aplinkos ministerija pažymi, kad šie 2020 m. sausio 1 d. įsigaliosiantys pakeitimai sustiprins rajonų savivaldybių savarankiškas funkcijas, susijusias ir su teritorijų planavimu, ir su rajono teritorijos bei jos dalių bendrųjų ir detaliųjų planų sprendinių įgyvendinimu, leis efektyviau spręsti inžinerinės ir socialinės infrastruktūros plėtros klausimus.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus⁶⁸ ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus⁶⁹.

Audito duomenų rinkimo ir vertinimo metodai

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslas
1. Teritorijų planavimo dokumentai rengiami nesilaikant nustatytų reikalavimų	<u>Dokumentų peržiūra</u> Nagrinėjome: - Teritorijų planavimo įstatymą, Vyriausybės nutarimus ir kitus teisės aktus, reglamentuojančius teritorijų planavimo sąlygų išdavimo ir šių dokumentų derinimo tvarką, taikomą atsakomybę už derinimo ir už planavimo sąlygų išdavimo procedūrų pažeidimus; - VTPSI 2016–2017 m. veiklos ataskaitas, teiktas Aplinkos ministerijai; - NŽT 2016–2017 m. veiklos ataskaitas; - Pasaulio banko 2013 m. ataskaitą „Good Practices for Construction Regulation and Enforcement Reform“	Nustatyti, ar efektyvus TPD rengimo procesas
1.1. Automatinio pritarimo pateikimas turi neigiamos įtakos teritorijų planavimo proceso trukmei	<u>Duomenų analizė:</u> Analizavome: - TPDRIS / ŽPDRIS duomenis apie planavimo sąlygų išdavimą ir teritorijų planavimo dokumentų derinimo procesą Kauno m., Vilniaus m., Klaipėdos r., Vilniaus r., Palangos m. savivaldybėse; 101 TP dokumento planavimo sąlygų išdavimo ir derinimo procedūras remiantis TPDRIS / ŽPDRIS esančia informacija. Dokumentai pasirinkti atsižvelgiant į šiuos kriterijus: planavimo sąlygas išduodančių ir derinančių institucijų skaičius, įstaigų, dalyvaujančių planavimo procese, bet laiku neišdavusių planavimo sąlygų ar nesuderinusių komisijų (jos narių) TP dokumentų sprendinių. Atsitiktinės atrankos būdu pasirinkome 5 savivaldybių TP dokumentus, kurie atitiko bent du kriterijus.	Nustatyti, ar planavimo sąlygos išduodamos ir TP dokumentai derinami laikantis nustatytų reikalavimų
1.2. Ne visada užtikrinamas institucijų, derinančių teritorijų planavimo dokumentą, dalyvavimas išduodant planavimo sąlygas	<u>Palyginamoji analizė:</u> Lyginome: - Planavimo sąlygų išdavimo procesą tarp atskirų audituotų savivaldybių; - Derinimo procesą tarp audituotų savivaldybių. <u>Pokalbiai su:</u> - Vilniaus m., Kauno m., Palangos m., Vilniaus r., Klaipėdos r. savivaldybių administracijos, NŽT, VTPSI specialistais.	
1.3. Teritorijų planavimo dokumentų viešinimas formalus	<u>Dokumentų peržiūra</u> Nagrinėjome: Teritorijų planavimo įstatymą;	Nustatyti, ar TP viešinimas vykdomas pagal nustatytus reikalavimus

⁶⁷ Teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 16, 19, 20 ir 28 straipsnių pakeitimo įstatymas, 2019-05-30, Nr. XIII-2148, Žemės įstatymo Nr. I-446 32 ir 40 straipsnių pakeitimo įstatymas, 2019-05-30, Nr. XIII-2149.

⁶⁸ Valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 „Dėl Valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“.

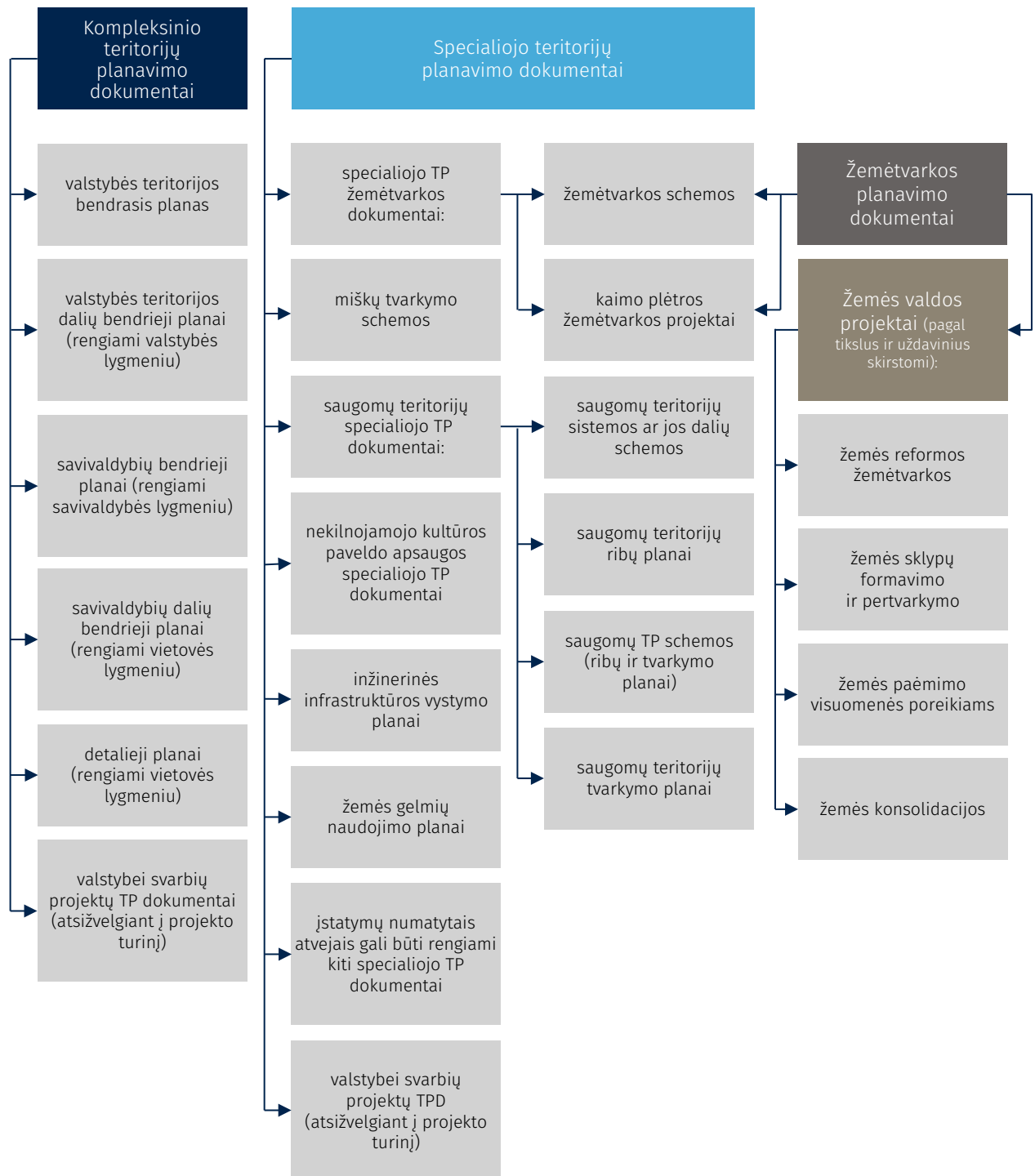
⁶⁹ 3000-asis TAAIS „Veiklos audito standartas“ (<http://www.vkontrolė.lt/page.aspx?id=350>).

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslas
	• Visuomenės informavimo, konsultavimo ir dalyvavimo priimant sprendimus dėl teritorijų planavimo nuostatus; • VTPSI 2016–2017 m. veiklos ataskaitas, teiktas Aplinkos ministerijai; • NŽT 2016–2017 m. veiklos ataskaitas; • VTPSI atliekamų visuomenės apklausų ataskaitas. <u>Duomenų analizė:</u> Analizavome: • TPDRIS / ŽPDRIS duomenis susijusius su viešinio procedūromis; • 103 TP dokumentų viešinio procedūras pagal TPDRIS / ŽPDRIS informaciją. TP dokumentai iš 5 audituotų savivaldybių, pasirinkti atsitiktinės atrankos būdu. <u>Palyginamoji analizė:</u> Lyginome: • Viešinio proceso tarp audituotų savivaldybių; <u>Pokalbiai su:</u> Vilniaus m., Kauno m., Palangos m., Vilniaus r., Klaipėdos r. savivaldybių administracijos, NŽT, VTPSI specialistais.	
1.4. Teritorijų planavimo procesas užsitęsia dėl nustatytų terminų nesilaikymo	<u>Dokumentų peržiūra</u> Nagrinėjome: • Teritorijų planavimo įstatymą; • VTPSI 2016–2017 m. veiklos ataskaitas, teiktas Aplinkos ministerijai; • NŽT 2016–2017 m. veiklos ataskaitas; <u>Duomenų analizė:</u> Analizavome: • TPDRIS, ŽPDRIS ir TPDR duomenis apie teritorijų planavimo dokumentų tvirtinimą ir registravimą; • 87 TP dokumentų tvirtinimo ir registravimo procedūras. TP dokumentai pasirinkti iš 5 savivaldybių, naudojant kriterijų – tvirtinimo ar registravimo laikas viršijo teisės aktuose nustatytus terminus. Atlikome tų savivaldybių atsitiktinę TP dokumentų atranką, skirdami prioritetą dokumentams, kurie atitiko abu kriterijus; • Vilniaus m., Vilniaus r. ir Klaipėdos r. sav. pateiktą informaciją apie projektų tvirtinimo vėlavimo priežastis; • Vilniaus m., Vilniaus r., Kauno m. ir Klaipėdos r. sav. pateiktą informaciją apie projektų registravimo vėlavimo priežastis; <u>Palyginamoji analizė:</u> Lyginome: • TP dokumento tvirtinimo procedūrą tarp audituotų savivaldybių; • TP dokumentų registravimo procedūrą tarp audituotų savivaldybių. <u>Pokalbiai su:</u> Vilniaus m., Kauno m., Palangos m., Vilniaus r., Klaipėdos r. sav. administracijos, NŽT, VTPSI specialistais.	Nustatyti, ar nustatytais terminais TP dokumentai yra tvirtinami ir registruojami TPDR
2. Teritorijų planavimo valstybinė priežiūra neefektyvi	<u>Dokumentų peržiūra</u> Nagrinėjome: • Strateginio planavimo metodiką;	Nustatyti, ar vykdoma teritorijų planavimo valstybinė priežiūra užtikrina kokybiškų TPD parengimą

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslas
	• Institucijų atliekamų priežiūros funkcijų optimizavimo gairių aprašą; • Vyriausybės programos įgyvendinimo planą; • Aplinkos ministerijos 2016–2019 m. strateginius veiklos planus; • Atsiskaitymo už Aplinkos ministerijos strateginio veiklos plano vykdymą tvarką; • VTPSI 2016–2018 m. veiklos planus; • VTPSI Šiaulių, Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Marijampolės, Panevėžio, Tauragės, Telšių Utenos ir Vilniaus teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros skyrių (teritorijų departamentas) 2016 m. darbo planus; • VTPSI Kauno, Klaipėdos, Vilniaus ir Šiaulių teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros departamentų (teritorijų departamentas) 2017 ir 2018 m. darbo planus; • VTPSI 2016–2017 m. veiklos ataskaitas, teiktas Aplinkos ministerijai; • VTPSI pažymas apie Aplinkos ministerijos strateginio plano įgyvendinimo rezultatus 2016–2017 m. ir 2018 m. III ketv.; • NŽT 2016–2018 m. veiklos planus; • NŽT 2016–2017 m. veiklos ataskaitas; • Teritorijų planavimo dokumentų tikrinimo tvarkos aprašą; • Žemėtvarkos schemų, Kaimo plėtros žemėtvarkos projektų, Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklės; • EBPO 2014 m. ataskaitą „Regulatory Enforcement and Inspections“; <u>Duomenų analizė:</u> Analizavome: • VTPSI dokumentų valdymo sistemoje „Avily“ esančius 2015–2018 m. I. pusm. teismų sprendimus, 2015 m. ir 2018 m. I pusm. gautus skundus / prašymus / paklausimus (gyventojų ir institucijų); • NŽT 2015–2018 m. I pusm. gautus skundus dėl teritorijų ir žemėtvarkos planavimo dokumentų rengimo; • VTPSI teritorijų departamentų 47 patikrinimų, kuriuose buvo nustatyti pažeidimai, aktus; • TP dokumentai, kuriems atlikus dokumento tikrinimą (TPDRIS) laikotarpiu nuo 2016-01-01 iki 2018-10-01 buvo nustatyti trūkumai ir parengti raštai pagal planavimo organizatorius (Vilniaus m., Vilniaus r., Kauno m., Klaipėdos r., Palangos sav.); • Žemėtvarkos schemų ir kaimo plėtros žemėtvarkos projektus (Vilniaus r., Klaipėdos r. sav.), kuriems atlikus TP dokumentų tikrinimą (ŽPDRIS) laikotarpiu nuo 2016-01-01 iki 2018-10-01 buvo nustatyti trūkumai (t. y. patikrinimas nutrauktas dėl nustatytų trūkumų). <u>Pokalbiai su:</u> • VTPSI ir NŽT specialistais, atliekančiais TP valstybinę priežiūrą.	

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslas
3. Informacija apie valstybės bendrojo plano priemonių įgyvendinimą yra nepatikima	<u>Dokumentų peržiūra</u> Nagrinėjome: • Įstatymus, Vyriausybės nutarimus ir kitus teisės aktus reglamentuojančius kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimą, sprendinių įgyvendinimo stebėsenos turinio ir atlikimo tvarką; • Aplinkos ministerijos raštus apie savivaldybės lygmens bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėsenos vykdymą, kompleksinių teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo stebėsenos atlikimą, duomenų apie savivaldybės bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo programos priemonių plano įgyvendinimo rezultatų pateikimą ir savivaldybės bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo programos patvirtinimo ir įkėlimo į TPSIS; • Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano parengimo projekto planą; • Lietuvos Respublikos bendrojo plano esamos būklės analizę (2019 m.) • TPSIS 2019-03-27 Valstybės teritorijos ir valstybės teritorijos dalių lygmens bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo programos ataskaitą; • TPSIS 2018-11-28 Kauno, Palangos, Vilniaus m. Vilniaus r., Klaipėdos r. savivaldybių sprendinių įgyvendinimo programos ataskaitas; • Kauno m. Vilniaus m., Klaipėdos r., Vilniaus r. Palangos m. savivaldybių pateiktą informaciją apie Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano priemonių įgyvendinimą; <u>Duomenų analizė:</u> Analizavome: • TPSIS informaciją apie Lietuvos teritorijos bendrojo plano priemonių įgyvendinimą; • TPSIS duomenis apie savivaldybių teikiamą informaciją apie kompleksinių teritorijų planavimo dokumentų įgyvendinimo stebėseną; <u>Pokalbis:</u> Bendravome su: • Aplinkos ministerijos specialistais • Vilniaus m., Vilniaus r., Kauno m., Palangos m., Klaipėdos r. savivaldybių specialistais, vykdančiais savivaldybių ar jų dalių bendrųjų planų įgyvendinimo stebėseną • Dalyvauta forumuose, skirtuose rengiamam Lietuvos Respublikos bendrajam planui	Nustatyti, ar TPSIS duomenys yra tikslūs ir tinkami sprendimams priimti

Teritorijų planavimo ir žemėtvarkos planavimo dokumentų schema

Valstybinio audito ataskaitos
„Teritorijų planavimas“
4 priedas

Savivaldybių pateiktos stebėsenos ataskaitos⁷⁰

Savivaldybė	Stebėsenos ataskaitos parengtos/ neparengtos	Laikotarpis	Paskelbtos TPSIS	Savivaldybės paaiškinimas, kodėl neparengta
Akmenės rajono	Taip	2013–2016	Ne	Dokumentas į sistemą įkeltas po patvirtinimo. Buvo įsitikinę, kad viskas tvarkoje. Apie tai, kad ataskaitos nematyti, sužinojo audito metu.
Alytaus miesto	Taip	2014 m.	Ne	Ataskaita parengta, nepaskelbta TPSIS, išėjus darbuotojui, o nauji prisijungimai prie sistemos negauti. Neparengta 2016 m., nes vyksta bendrojo plano keitimai. Įsigaliojus naujam planui, bus ir toliau perkamos stebėsenos (monitoringo) ataskaitos parengimo paslaugos.
Alytaus rajono	Taip	2015	Taip	Ataskaita TPSIS nebuvo paviešinta, nes nebuvo sukurtas/ neveikė prisijungimas prie sistemos.
Anykščių rajono	Taip	2016–2017	Taip	-
Birštono	Taip	2010–2015	Taip	-
Biržų rajono	Taip	2008–2015 2014–2015 2016–2017	Taip	-
Druskininkų	Taip	2008–2010 2008–2016	Taip	Ataskaita patvirtinta 2016-08-30 ir buvo paskelbta TPSIS. Buvo įsitikinę, kad visa informacija matyti išorėje, bet audito metu sužinojus, kad išorėje nematyti, ataskaita paskelbta 2019-04-03.
Elektrėnų	Taip	2009–2015	Ne	Pagal pasirašytą sutartį tiekėjai, rengę stebėsenos atskaitą, pateikė informaciją, kad ji įkelta į TPSIS, tačiau, audito metu sužinojus, kad įkeltos ataskaitos išorėje nematyti, aiškinsis priežastis su Aplinkos ministerija.
Ignalinos rajono	Taip	2014–2017	Taip	-
Jonavos rajono	Ne	-	Ne	Atlikus viešo pirkimo procedūras, pradedama rengti Jonavos m. teritorijos bendrojo plano sprendinių 2011-2017 m. įgyvendinimo stebėsenos ataskaita.
Joniškio rajono	Ne	-	Ne	Stebėsenos ataskaita parengta, bet tarybos nepatvirtinta ir interneto svetainėje nepaskelbta.
Jurbarko rajono	Taip	2008–2017	Taip	Pirktos paslaugos. Paslaugos teikėjas buvo įpareigotas įkelti ataskaitą į TPSIS. Paskelbta savivaldybės svetainėje. Audito metu buvo informuoti, kad ataskaita į TPSIS neįkelta, todėl savivaldybė tai padarė 2019-04-02.
Kaišiadorių rajono	Taip	2010–2015	Taip	-
Kalvarijos	Ne	-	Ne	Ataskaitos neturi parengę dėl finansavimo trūkumo.
Kauno miesto	Taip	2014–2015 2016–2017	Taip	-
Kauno rajono	Taip	2014–2018	Taip	-

⁷⁰ 2019-04-03 duomenys.

Savivaldybė	Stebėsenos ataskaitos parengtos/neparengtos	Laikotarpis	Paskelbtos TPSIS	Savivaldybės paaiškinimas, kodėl neparengta
Kazlų Rūdos	Ne	-	Ne	Patvirtintos stebėsenos ataskaitos nėra, nebuvo pirktas paslauga dėl finansavimo trūkumo
Kėdainių rajono	Taip	2009–2016	Ne	-
Kelmės rajono	Taip	2008–2016	Taip	2017 m. nupirktas bendrųjų planų sprendinių įgyvendinimo programų su jų priemonių planais ir sprendinių įgyvendinimo stebėsenos ataskaitų parengimo paslauga. Pagal sutartį paslaugos tiekėjas buvo įpareigotas sprendinius įkelti į TPSIS (priemonių planai įkelti). Audito metu sužinojo, kad ataskaita neįkelta; savivaldybė ataskaitą įkėlė.
Klaipėdos miesto	Taip	2007–2013; 2014–2015; 2016–2017	Taip	-
Klaipėdos rajono	Taip	2008–2016	Taip	-
Kretingos rajono	Taip	2008–2016	Taip	-
Kupiškio rajono	Ne	-	Ne	Parengtos stebėsenos ataskaitos nėra
Lazdijų rajono	Taip	2016	Taip	-
Marijampolės rajono	Ne	-	Ne	Nėra parengusi ir patvirtinusi sprendinių įgyvendinimo programų ir nėra parengusi stebėsenos ataskaitų dėl ribotų finansinių galimybių. Ateityje svarstys galimybę vykdyti stebėseną ir teikti ataskaitas, kaip tai numato teisės aktai.
Mažeikių	Taip	2016	Taip	-
Molėtų rajono	Taip	2008–2016	Taip	-
Neringos	Ne	-	Ne	Stebėsenos ataskaitos nėra parengtos, šiuo metu svarstomas klausimas dėl rengimo.
Pagėgių	Ne	-	Ne	Stebėsenos ataskaitos nėra parengtos, šiuo metu svarstomas klausimas dėl paslaugos pirkimo.
Pakruojo rajono	Taip	2014–2016	Taip	-
Palangos miesto	Taip	2012–2016	Taip	-
Panevėžio miesto	Taip	2016	Ne	Dėl valstybės tarnautojų kaitos, nėra tinkamai parengtos TPSIS prieigos. Artimiausiu metu skubės ištaisyti šį nesuderinimą ir pateiks per minėtą sistemą. 2017–2018 m. ataskaitos parengimui numatytos lėšos 2019 m. II ketv. ir po viešųjų pirkimų procedūrų – bus vykdomos stebėsenos procedūros.
Panevėžio rajono	Ne	-	Ne	Stebėsenos ataskaitos nėra parengtos.
Pasvalio rajono	Taip	2008–2016	Ne	Stebėsenos ataskaita patvirtinta 2017-09-27 ir paskelbta savivaldybės interneto svetainėje. TPSIS neviešinta, TPSIS iki šiol nesinaudojo. Kalbėta su Aplinkos ministerija, bus atsiųsti prisijungimo duomenys dėl stebėsenos ataskaitos įvedimo į sistemą.
Plungės rajono	Taip	2014–2015	Taip	-
Prienų rajono	Taip	2008–2015	Taip	-

Savivaldybė	Stebėsenos ataskaitos parengtos/neparengtos	Laikotarpis	Paskelbtos TPSIS	Savivaldybės paaiškinimas, kodėl neparengta
Radviliškio rajono	Taip	2009–2016	Ne	Yra parengta ir patvirtinta, tačiau TPSIS nepaskelbta. Kreiptasi į Aplinkos ministeriją, kad kyla problemų dėl prisijungimo prie TPSIS (šiuo metu prisijungti nepavyksta). Atsakymas negautas.
Raseinių rajono	Taip	2015–2016	Ne	Savivaldybės administracijos direktorius ir pagal paslaugų sutartį stebėsenos dokumentų rengėjas turėjo prieigas prie sistemos ir informacija turėjo būti pateikta. Audito metu paaiškėjus situacijai, pakartotinai teikta informacija į sistemą. Dėl susidariusios situacijos bus aiškinamasi su paslaugos teikėju ir Aplinkos ministerijos atsakingais specialistais.
Rietavo	Ne	-	Ne	2015–2017 m. neparengė savivaldybės bendrojo plano stebėsenos ataskaitų dėl žmoniškųjų ir finansinių išteklių stokos, šiuo metu įsigyta ši paslauga ir keleto mėnesių laikotarpiu bus ji parengta, patvirtinta ir paskelbta TPSIS.
Rokiškio rajono	Taip	2008–2017	Ne	Į TPSIS įkelta, bet išorėje rodo, kad nepateikta.
Skuodo rajono	Ne	-	Ne	Neturi parengę dėl lėšų trūkumo.
Tauragės rajono	Taip	2008–2017	Ne	Patvirtinta ir paviešinta savivaldybės tinklapyje.
Telšių rajono	Taip	2008–2016	Taip	-
Trakų rajono	Taip	2009–2016	Taip	-
Ukmergės rajono	Taip	2008–2016	Taip	-
Utenos rajono	Taip	2016–2017	Taip	-
Varėnos rajono	Taip	2008–2016	Taip	-
Vilkaviškio rajono	Ne	-	Ne	Nėra parengta, priimtas administracijos direktoriaus 2019-02-20 įsakymas Nr. B-VĮ „Dėl stebėsenos ataskaitos rengimo“.
Vilniaus miesto	Taip	2007–2014	Taip	-
Vilniaus rajono	Ne	-	Ne	Pradėtos viešojo pirkimo procedūros dėl Vilniaus r. sav. teritorijos bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėsenos atlikimo, jų įgyvendinimo programos kartu su jos priemonių planu parengimo paslaugų pirkimo. Numatomas paslaugų atlikimo terminas – 4 mėn., su galimybe pratęsti terminą 1 kartą 2 mėn.
Visagino miesto	Ne	-	Ne	Neturi parengę, šiuo metu vykdomos pirkimo procedūros.
Zarasų rajono	Taip	2017	Taip	-
Šakių rajono	Taip	2009–2015	Taip	-
Šalčininkų rajono	Ne	-	Ne	Šalčininkų m. teritorijos bendrojo plano stebėsenos ataskaita parengta ir bus tvirtinama tarybos posėdyje 2019 m. balandžio–gegužės mėn. Šalčininkų r. bendrojo plano stebėsenos ataskaita dėl lėšų stokos nebuvo rengta.
Šiaulių miesto	Taip	2009–2014	Taip	Patvirtinta 2016m.
Šiaulių rajono	Taip	2013–2014	Taip	Patvirtinta 2016m.
Šilalės rajono	Ne	-	Ne	Neturi parengę. 2018-12-05 su paslaugų teikėju pasirašyta sutartis dėl Šilalės r. teritorijos ir savivaldybės teritorijos dalies (Šilalės m.)

Savivaldybė	Stebėsenos ataskaitos parengtos/neparengtos	Laikotarpis	Paskelbtos TPSIS	Savivaldybės paaiškinimas, kodėl neparengta
				bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėsenos (monitoringo) 2018–2019 m. ataskaitos, sprendinių įgyvendinimo programos kartu su priemonių planu parengimo. Paslaugos turi būti atliktos ir ataskaita pateikta iki 2019-05-05. Po to ataskaita bus pateikta savivaldybės tarybai tvirtinti ir tik po to skelbiama TPSIS.
Šilutės rajono	Taip	2010–2016	Taip	-
Širvintų rajono/ miesto	Taip	2009–2016	Taip	-
Švenčionių rajono	Taip	2009–2015	Taip	-

NAUDINGI • VERTINAMI • ATPAŽŪSTAMI

